

REAALIAIKAISEEN TALOUSHALLINTOON SIIRTYMINEN TILITOIMISTOSSA

Case: Arol Finance Oy

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Visamäki, Liiketalouden koulutus

Syksy, 2017

Pasi Koskinen

Liiketalouden koulutus
Visamäki

Tekijä	Pasi Koskinen	Vuosi 2017
Työn nimi	Reaaliaikaiseen taloushallintoon siirtyminen tilitoimistossa. Case: Arol Finance Oy.	
Työn ohjaaja/t	Kyllikki Valkealahti	

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää kuinka tilitoimistossa on toteutettu projekti siirtyä perinteisestä kirjanpidosta reaaliaikaista taloushallintoa hyödyntäväksi asiantuntijayritykseksi. Työ tehtiin Visma Solutions Oy:n toimeksiannosta. Caseyrityksenä oli Arol Finance Oy. Lopputulosta on tarkoitus käyttää Visma Solutions Oy:n palveluiden ja tilitoimistoyhteistyön kehittämiseen.

Teoriaosuudessa keskityttiin selvittämään, mitä perinteinen kirjanpito on, ja kuinka reaaliaikainen taloushallinto eroaa siitä. Tätä käsiteltiin niin tilitoimiston näkökulmasta kuin tilitoimiston asiakkaiden eli yritysten näkökulmasta. Teoriaa pohjustettiin aluksi selvittämällä, mitä ovat yrityksen toimintaporsessi sekä ulkoinen ja sisäinen laskentatoimi. Sisäisestä laskentatoimesta tarkasteltiin tarkemmin kustannuslaskentaa, toimintolaskentaa ja kannattavuuslaskentaa.

Tutkimus toteutettiin teemahaastatteluilla. Caseyrityksestä haastateltiin kolmea eri henkilöä. Haastatteluiden avulla saatiin selvitettyä, kuinka projekti on edennyt ja mitä tuloksia projektissa on jo saavutettu. Projektin aikana tilitoimisto oli saanut selkeytettyä omia prosessejaan ja pystynyt tehostamaan toimintaa hyödyntämällä taloushallinto-ohjelman automaatiota. Jotta tilitoimisto pystyy vastaamaan kilpailuun nyt ja tulevaisuudessa, on tilitoimiston muutettava toimintatapansa vastaamaan reaaliaikaista taloushallintoa. Taloushallinto-ohjelmia tarjoavat yritykset ovat tässä myös avainasemassa, koska automatisoiduilla taloushallinto-ohjelmilla tämä muutos toteutetaan yhteistyössä tilitoimistojen kanssa.

Avainsanat Taloushallinto, tilitoimisto, automaatio, reaaliaikainen taloushallinto

Sivut 43 sivua, joista liitteitä 1 sivu

Degree Programme in Business Administration
Visamäki

Author	Pasi Koskinen	Year 2017
Subject	Implementing real-time economy at the accounting office. Case: Arol Finance Oy.	
Supervisors	Kyllikki Valkealahti	

ABSTRACT

The aim of the thesis was to find out how the implementation of the project at the accounting office was done from traditional accounting into a real-time financial management expert. The study was commissioned by Visma Solutions Oy and the case company was Arol Finance Oy. The end result was also to be used to develop Visma Solutions' services and the co-operation between accounting offices.

The theoretical part focuses on finding out what traditional accounting is and how real-time financial management differs from it. This is treated both from the point of view of the accounting office's benefits and from the point of view of the clients of the accounting office. The theory is initially based on finding out what is the company's operation process and external and internal accounting. Internal accounting takes a more accurate look at cost accounting, activity-based costing and profitability calculations.

The study was conducted in the form of theme interviews. There were three different interviews from the case company. Interviews were used to determine how the project had progressed and what results had been achieved in the project. During the project, the accounting office was able to streamline its own processes and to intensify its operations by using automation of the financial management software. In order for the accounting office to be able to compete now and in the future, the accounting office must change the way in which it operates to meet real-time economy. Businesses providing financial management software are also in a key role in the process, because in automated financial management programs this change is carried out in cooperation with the accounting offices.

Keywords Financial management, accounting office, automation, real-time economy

Pages 43 pages including appendices 1 page

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
1.1	Visma Solutions Oy.....	2
1.2	Arol Finance Oy.....	2
1.3	Tutkimusongelma ja tutkimuksen tavoitteet.....	2
1.4	Tutkimuksen rajausta ja toteutus.....	3
1.5	Teoreettinen viitekehys ja rakenne.....	4
2	TALOUSHALLINTO.....	5
2.1	Yrityksen toimintaprosessi.....	5
2.2	Laskentatoimi.....	5
2.3	Ulkoinen laskentatoimi.....	6
2.4	Sisäinen laskentatoimi.....	7
2.4.1	Kustannuslaskenta.....	8
2.4.2	Toimintolaskenta.....	9
2.4.3	Kannattavuuslaskenta.....	10
3	REAALIAIKAINEN TALOUSHALLINTO.....	12
3.1	Automatisoitu taloushallinto.....	12
3.2	Tilitoimiston hyödyt.....	15
3.3	Yrityksen hyödyt.....	16
3.4	Integraatiot ja raportoinnin kehittyminen.....	18
3.4.1	Integraatiot.....	18
3.4.2	XBRL.....	19
3.4.3	TALTIO.....	20
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	21
4.1	Tutkimusmenetelmä.....	21
4.2	Aineiston keruu ja käsittely.....	22
4.2.1	Teemahaastattelut.....	22
4.2.2	Aineiston käsittely.....	23
4.3	Haastatteluiden analysointi teemoittain.....	23
4.3.1	Teema 1: Siirtyminen reaaliaikaiseen taloushallintoon.....	23
4.3.2	Teema 2: Asiakkaiden siirtäminen automatisoituun taloushallintoon.....	26
4.3.3	Teema 3: Kirjanpitäjän arki.....	29
4.3.4	Teema 4: Taloudellinen kannattavuus.....	31
5	JOHTOPÄÄTÖKSET.....	33
5.1	Tutkimuksen arviointia.....	34
5.1.1	Tutkimuksen luotettavuus.....	35
5.1.2	Työn tavoitteisiin pääseminen.....	35
	LÄHTEET.....	36
	HAASTATTELUT.....	37

Liitteet

Liite 1

Teemahaastattelun runko

1 JOHDANTO

Taloushallinnon automatisointi ja reaaliaikaisen taloushallinnon hyödyntäminen ovat tilitoimistojen tulevaisuuden elinehdot. Taloushallinnon automatisointi on ollut jo pitkään mahdollista, mutta hyvin monet tilitoimistot luottavat edelleen perinteiseen tapaan hoitaa kirjanpito.

Työskentelen tällä hetkellä Visma Solutions Oy:ssä Partner Managerina. Päätehtävänäni Partner Managerina on uusien tilitoimistokumppaneiden hankkiminen sekä nimettyjen tilitoimistokumppanien yhteistyön ylläpitäminen ja kehittäminen. Tavoitteenani on saada tilitoimistot siirtämään asiakkaiden taloushallinto Netvisorin automatisoituun taloushallintoon. Automaattisen taloushallinnon avulla tilitoimisto ja asiakasyritys pystyvät automatisoimaan taloushallinnon perusrutiinit. Tämä vapauttaa työaikaa ja antaa mahdollisuuden keskittyä paremmin tuottavampaan työhön. Tämä myös mahdollistaa tilitoimistolle siirtymisen reaaliaikaista taloushallintoa hyödyntäväksi asiantuntijaorganisaatioksi. Tämä vaatii tilitoimiston toiminnan muuttamista vastaamaan reaaliaikaista taloushallintoa.

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, minkälainen projekti tilitoimiston siirtyminen perinteisestä kirjanpidosta reaaliaikaista taloushallintoa hyödyntäväksi taloushallinnon asiantuntijayritykseksi on ollut. Tarkoituksena on selvittää, miksi tilitoimisto lähti projektiin, mitä haasteita projektissa on ollut ja mitä hyötyä saavutettiin siirryttäessä reaaliaikaiseen taloushallintoon. Opinnäytetyön toimekisiantaja on Visma Solutions Oy. Yhteistyössä tässä opinnäytetyössä on turkulainen tilitoimisto, Arol Finance Oy ja Tieke ry:n Elina Koskentalo. Lopputulos on tarkoitus käyttää Visma Solutions Oy:n palveluiden ja tilitoimistoyhteistyön kehittämiseen.

Opinnäytetyö on laadullinen tutkimus ja perustuu yhden tilitoimiston näkemykseen ja kokemukseen siirtymisestä reaaliaikaiseen taloushallintoon. Tutkimuksessa käytetään teemahaastattelua. Arol Finance Oy:stä haastatellaan kolmea eri henkilöä, jotka toimivat eri tehtävissä. Haastateltavat työskentelevät kouluttajana, kirjanpitäjänä ja liiketoimintajohtajana. Näin saadaan kattava kuva koko yrityksen prosessista sekä projektin vaikutuksista läpi organisaation. Elina Koskentalon haastattelu paneutuu raportoinnin yhtenäistämiseen koko taloushallinnon alalla ja tulevaisuuden näkemyksiin.

Työn rakenne muodostuu teoriaosuudesta ja teemahaastatteluista. Teoriaosuudessa käsitellään taloushallintoa, kustannus- ja kannattavuuslaskentaa sekä reaaliaikaista taloushallintoa. Taloushallinnon luvuissa paneudutaan tarkemmin toimintaprosessiin sekä sisäiseen ja ulkoiseen laskentatoimeen. Kustannus- ja kannattavuuslaskennan luvuissa

käsitellään mitä kustannus- ja kannattavuuslaskenta ovat, ja mitä tunnuslukuja on tärkeä seurata. Reaaliaikaisessa taloushallinnossa käsitellään automatisoidun taloushallinnon mahdollisuuksia niin tilitoimiston kuin yrityksen näkökulmasta, eri ohjelmien integroinnin tärkeyttä sekä XBRL-raportointistandardia.

1.1 Visma Solutions Oy

Visma Solutions Oy on 160 työntekijää työllistävä pilvipalveluita tarjoava ohjelmistotalo. Visma Solutionsilla on kaksi toimipistettä ja nämä sijaitsevat Lappeenrannassa ja Helsingissä. Visma Solutionsin ohjelmistot edesauttavat yritysten automaatiota ja tehostavat päivittäisiä toimintoja. Asiakkaita Visma Solutionsilla on yli 40 000 ja tilitoimistokumppaneita yli 400. (Visma Solutions Oy 2017.)

Visma Solutionsin ohjelmistotarjontaan kuuluu yhteensä kuusi ohjelmistoa. Nämä kaikki ovat pilvipalveluita. Visma Severa ja ValueFrame ovat työkaluja asiantuntijayritysten toiminnanohjaukseen. Visma Netvisor on automatisoitu taloushallinto-ohjelmisto yrityksille ja tilitoimistoille. Visma Navita on raportoinnin ja budjetoinnin ratkaisu. Maventa on verkkolaskuoperaattori ja Visma Sign on sähköinen allekirjoituspalvelu. (Visma Solutions 2017.)

1.2 Arol Finance Oy

Arol Finance Oy on nuori ja yrittäjähenkinen taloushallinnon ammattilaisista koostuva asiantuntijayritys. Työntekijöillä on kattava kokemus erilaisista taloushallinnon ja liikkeenjohdon tehtävistä Suomessa ja ulkomailla yli 15 vuoden ajan. Arol Financen asiantuntijat tietävät miten tehokas taloushallinto toteutetaan ja mitä asiakkaiden tulee Arol Financelta vaatia ja saada. (Arol Finance Oy 2017.)

Tehtävänä Arol Financellalla on tukea asiakasyrityksiä, jotta ne pystyvät keskittymään täysin omaan ydinliiketoimintaan. Arol Finance tarjoaa asiakkailleen asiantuntija- ja vuokrajohtajapalveluita sekä tilitoimistopalveluita. Asiointi Arol Financen kanssa on helppoa, selkeää sekä joustavaa. (Arol Finance Oy 2017.)

1.3 Tutkimusongelma ja tutkimuksen tavoitteet

Tutkimuksen pääongelma on selvittää, miksi tilitoimistossa päätettiin siirtyä perinteisestä kirjanpidosta reaaliaikaiseen taloushallintoon. Lisäksi on tarkoitus selvittää, mitkä ovat tällaisen projektin haasteet ja mitkä ovat hyödyt.

Ensimmäisenä tavoitteena on selvittää casetilitoimiston avulla mitkä ovat olleet syinä lähteä tällaiseen siirtoprojektiin ja mitkä ovat konkreettiset

hyödyt projektin toteutumisen jälkeen. Toisena tavoitteena on saada Visma Solutions Oy:lle tarkempaa tietoa siitä, kuinka tilitoimistossa tällainen projekti etenee ja mitä asioita Visma Solutions Oy:n pitää ottaa paremmin huomioon tulevaisuudessa. Miten toimintaa ja prosesseja pitää kehittää, jotta tilitoimistoilla siirtyminen perinteisestä kirjanpidosta reaaliaikaiseen taloushallintoon sujuisi helposti, nopeasti ja tehokkaasti.

1.4 Tutkimuksen rajaus ja toteutus

Tutkimuksessa käytetään yhtä tilitoimistoa case-esimerkkinä. Tämä tilitoimisto on Arol Finance Oy Turusta. Arol Finance Oy valikoitui sen perusteella, että heillä on juuri menossa projekti siirtyä perinteisestä kirjanpidosta reaaliaikaiseen taloushallintoon. Opinnäytetyön tekijä on tehnyt heidän kanssa yhteistyötä jo yli kaksi vuotta. Opinnäytetyön tekijällä oli jo ennestään hyvät suhteet Arol Financeen, joten senkin takia tämä tilitoimisto valikoitui helposti tähän työhön caseyritykseksi.

Tutkimusosuus toteutetaan teemahaastattelulla. Teemahaastatteluita tehdään yhteensä kolme kappaletta. Haastateltavat henkilöt valikoituivat heidän rooliensa perusteella. Yksi työntekijä on liiketoimintajohtaja, yksi kouluttaja ja yksi kirjanpitäjä. Tällä tavoin saadaan kattava kuva läpi organisaation siitä, kuinka siirtyminen reaaliaikaiseen taloushallintoon on sujunut. Teemahaastattelu valikoitui sen perusteella, että siinä ei ole tarkkoja kysymyksiä, vaan tietyt aihealueet joita käsitellään. Tällä tavoin pystytään käsittelemään laajemmin samoja aihealueita haastateltavien kesken, vaikka heidän roolit yrityksessä olivat erilaisia.

Teemoja teemahaastattelussa on neljä. Ensimmäinen teema on siirtyminen reaaliaikaiseen taloushallintoon. Tässä halutaan saada tietoon syitä miksi tilitoimisto oli tehnyt päätöksen siirtyä pois perinteisestä kirjanpidosta ja muuttaa toimintaa reaaliaikaista taloushallintoa tukevaksi. Toinen teema on asiakkaiden siirtäminen automatisoituun taloushallintoon. Tällä teemalla halutaan tietää se, kuinka käytännössä asiakkaiden siirtäminen ja tilitoimiston henkilökunnan perehdytys ovat sujuneet projektin aikana. Kolmas teema on kirjanpitäjän arki. Tämä on hyvin tärkeä ja keskeinen teema, koska tällä hankitaan tietoa siihen, kuinka käytännössä kirjanpitäjät pystyvät hyödyntämään automaattisen taloushallinnon tuomat edut ja hyödyt. Neljäntenä teemana on taloudellinen kannattavuus. Tämän teeman avulla saadaan tietoon kuinka taloudellinen kannattavuus on muuttunut, kun toimintaa on muutettu automaattista taloushallintoa hyödyntäen kohti reaaliaikaista taloushallintoa.

Haastattelut puretaan ja saadut vastaukset jaetaan teemoittain. Tämän jälkeen vastaukset analysoidaan teemoittain. Tämä on selkein tapa, koska teemat yhdistävät haastateltavia. Myös tällä tavoin pystytään paremmin analysoimaan eri haastateltavien vastauksia toisiinsa.

1.5 Teoreettinen viitekehys ja rakenne

Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys perustuu ensisijaisesti taloushallinnon ammattikirjallisuuteen ja taloushallinto-ohjelmistoilta saatavaan tietoon. Teoreettisessa viitekehyksessä käsitellään taloushallintoa yleisellä tasolla. Taloushallinnosta tarkemmin käsitellään yrityksen toimintaprosessia sekä ulkoista ja sisäistä laskentatoimea. Koska kustannukset ja kannattavuus ovat kaikille yrityksille tärkeitä ja koska reaaliaikaisen taloushallinnon avulla on tarkoitus pienentää kustannuksia ja parantaa katetta, käsitellään teoreettisessa viitekehyksessä myös kustannus- ja kannattavuulaskentaa. Teoreettisen viitekehysten keskeisin käsiteltävä asia on reaaliaikainen taloushallinto ja tähän liittyvät automaattinen taloushallinto, integraatiot ja raportointi. Luvussa käsitellään myös niitä asioita, jotka ovat automaattisen taloushallinnon hyödyt tilitoimistolle ja yritykselle.

Opinnäytetyössä on kaksi teorialukua. Ensimmäisessä luvussa käsitellään taloushallintoa yleisemmin. Tässä luvussa käsitellään tarkemmin yrityksen toimintaprosessia sekä sisäistä ja ulkoista laskentatoimea. Nämä ovat taloushallinnon perusteita, ja siitä syystä myös tärkeitä tässä opinnäytetyössä. Ensimmäisen teorialuvun alaluvuissa käsitellään tarkemmin kustannuslaskentaa, toimintolaskentaa sekä kannattavuuslaskentaa. Toisena teorialukuna käsitellään reaaliaikaista taloushallintoa. Tässä luvussa käsitellään tarkemmin mitä on automaattinen taloushallinto. Omina alalukuinaan ovat reaaliaikaisen taloushallinnon hyödyt tilitoimiston ja yrityksen näkökulmista tarkasteltuna. Alalukuna käsitellään myös taloushallinto-ohjelmaan liitettäviä muita ohjelmia ja integraatioita. Tästä syystä käsitellään myös XBRL-raportointia.

2 TALOUSHALLINTO

Taloushallinnolla tarkoitetaan yrityksen tai organisaation taloudellisten resurssien hallintaa ja valvontaa. Yritykset ulkoistavat monesti taloushallinnon tilitoimistojen hoidettavaksi. Tilitoimistot ovat erikoistuneet siihen, että ne vastaavat muiden yritysten taloushallinnosta. Taloushallinnon ulkoistaminen tilitoimistoille mahdollistaa yrityksille keskittymisen paremmin omaan ydinliiketoimintaansa. (Summarum Media Oy n.d.)

Tässä luvussa käsitellään mitä taloushallinnolla tarkoitetaan tilitoimiston ja yrityksen näkökulmasta. Luvussa selvitetään tarkemmin mitä tarkoittavat sisäinen laskentatoimi ja ulkoinen laskentatoimi.

2.1 Yrityksen toimintaprosessi

Yrityksen tavoitteena on tehdä voittoa. Toimintaan liittyy taloudellinen riski ja se vaatii sijoituksia. Tämän takia yrityksen on jatkuvasti tärkeää seurata taloudellista tilannettaan järjestelmällisesti. Tämä tapahtuu pitämällä kirjaa tuloista, menoista, varoista ja veloista. (Tomperi 2015, 7.)

Eri sidosryhmät ovat tärkeä osa yrityksen toimintaa. Sidosryhmiksi kutsutaan niitä tahoja, jotka keskeisesti osallistuvat yrityksen toimintaan. Tärkeimpiä sidosryhmiä ovat asiakkaat, toimittajat, henkilöstö, omistajat, rahoittajat sekä julkinen sektori. Sidosryhmät ovat tiivissä yhteistyössä yrityksen kanssa. Sidosryhmät myös odottavat saavansa tietoa yrityksen taloudellisesta tilasta ja tuloksesta. (Tomperi 2015, 7.)

Yrityksen toimintaa ja vuorovaikutusta voidaan tarkastella jakamalla toiminta raha- ja reaali prosesseihin. Reaaliprosessilla tarkoitetaan tavaroiden ja palveluiden liikkumista yritykseen ja yrityksestä pois. Tämä kuvaa myös tuotannon prosessia. Rahaprosessi kuvaa yrityksen kassan kautta kulkevia rahoja eli maksuja. Yritys saa maksuja myymistään tuotteista tai palveluista sekä yritys maksaa ostamistaan tuotteista ja palveluista. (Tomperi 2015, 8—9.)

2.2 Laskentatoimi

Yrityksissä tarvitaan luotettavaa tietoa päätöksenteon tueksi ja toiminnan perusteeksi. Laskentatoimen tehtävänä on tuottaa merkityksellinen ja luotettava perusta päätöksenteolle ja toiminnalle. Laskentatoimea voidaankin kuvata järjestelmäksi ja prosessiksi, jossa kerätään, mitataan, tallennetaan ja kommunikoidaan tietoa toiminnan ja päätöksenteon tueksi. Laskentatoimen ytimenä toimii kirjanpito. (Ikäheimo, Malmi & Walden 2012, 11—12.)

Ikäheimo ym. (2012, 13) jatkavat, että laskentatoimi jaetaan kahteen eri osa-alueeseen. Nämä ovat rahoittajien laskentatoimi ja johdon laskentatoimi. Rahoittajien laskentatoimessa yritystä tarkastellaan rahoittajien ja muiden ulkopuolisten sidosryhmien näkökulmasta. Johdon laskentatoimessa yritystä tarkastellaan yrityksen oman johdon näkökulmasta ja se palvelee johdon tarpeita.

Tomperi (2015, 9) kertoo, että laskentatoimi kokoaa tietoa yrityksen toimintaprosessista. Laskentatoimen tehtävät voidaan jakaa tietojen rekisteröintiin ja niiden hyväksikäyttöön. Rekisteröintitehtävistä merkittävän osan hoitaa kirjanpito. Kirjanpitoon kerätään tiedot, jotka koskevat yrityksen kanssakäymistä eri sidosryhmien kanssa. Laskentatoimen hyväksikäyttötehtävät jaetaan kahteen osaan riippuen siitä, ovatko ne yrityksen ulkopuolisia vai yrityksen sisäisiä sidosryhmiä varten. Hyväksikäyttölaskelmat toteutetaan sisäisen ja ulkoisen laskentatoimen avulla. Rekisteröinti- ja hyväksikäyttötehtävät liittyvät tiiviisti toisiinsa. Mitä paremmin rekisteröintitehtävät toteutetaan, sitä paremmin hyväksikäyttötehtävät on mahdollista suorittaa.

2.3 Ulkoinen laskentatoimi

Ulkoinen laskentatoimi eli kirjanpito tarkastelee yrityksen ja sen ulkopuolisten talousyksiköiden välisiä liiketoimia. Näitä liiketoimia ovat tulojen, menojen ja talousyksiköiden väliset rahavirrat. Tuloilla tarkoitetaan suoritteiden luovuttamisia ja menoilla tarkoitetaan tuotannontekijöiden vastaanottamisia. Kirjanpidon perusteella tuotetaan yrityksen virallinen tilinpäätös. Tilinpäätökseen sisältyy tuloslaskelma, tase, rahoituslaskelma, liitetiedot sekä erilaiset raportit. (Tomperi 2015, 10.)

Kirjanpitolaki määrittää, ketkä ovat kirjanpitovelvollisia ja mitä kirjanpitoon pitää kirjata (Laki kirjanpitolain muuttamisesta 1620/2015). Kirjanpitolautakunta antaa ohjeita kirjanpitolain soveltamisesta (Työ- ja elinkeinoministeriö n.d.).

Tomperin (2015, 11) mukaan kirjanpidon tärkein tarkoitus on yritystoiminnan tuloksen selvittäminen. Yrityksen tuloksesta ja jakokelpoisen voiton määrästä ovat kiinnostuneita omistajat. Voitto ja voiton käyttö ovat yrityksen sidosryhmien kannalta hyvin merkityksellisiä asioita. Tästä syystä on tuloksen laskenta ja käyttö normitettu laeissa. Keskeisimmät säädökset ovat kirjanpitolaissa ja -asetuksessa. Myös eri yritysmuotoja koskevissa laeissa on säännöksiä, jotka koskevat kirjanpitoa.

Kirjanpito tuottaa myös tietoja yrityksen operatiivisen laskentatoimen käyttöön. Toisin sanoen yrityksen toiminnan suunnittelua ja seurantaa varten. (Tomperi 2015, 11.)

2.4 Sisäinen laskentatoimi

Sisäistä laskentatoimea kutsutaan myös johdon laskentatoimeksi. Sisäinen laskentatoimi on operatiivista laskentatoimea ja sen tehtävä on palvella yrityksen johtamista. Laskenta voidaan jakaa suunnittelua avustaviin laskelmiin, toimeenpaneviin laskelmiin ja tarkkailulaskelmiin. Näissä seurataan suurimmaksi osaksi niitä reaaliprosessin tapahtumia, joissa yrityksen rajaa ei ylitetä. (Tomperi 2015, 10—11.)

Neilimon ja Uusi-Rauvan (2005, 14) mukaan johdon laskentatoimi on yritysjohdon päätöksentekoa avustavaa laskentaa. Laskelmat voivat olla suunnittelulaskelmia tai tarkkailulaskelmia. Suunnittelulaskelmia ovat esimerkiksi investointilaskelmat ja tavoitelaskelmat eli budjetit. Investointilaskelmilla vertaillaan eri investointien keskinäistä edullisuutta. Budjetit voivat olla myyntibudjetteja, ostobudjetteja tai tulosbudjetteja. Myyntibudjetti kertoo myyntitavoitteet, ostobudjetti ostotavoitteet ja tulosbudjetti tulostavoitteet. Tarkkailulaskelmilla tarkoitetaan esimerkiksi kannattavuuden ja taloudellisuuden toteutumia. Näitä toteutumia verrataan budjetoituihin tavoitteisiin.

Ikäheimo ym. (2012, 140—141) tarkentavat, että johdon laskentatoimen tehtävänä on tukea yrityksen johtamista. Johtamisen tukeminen jakautuu päätöksentekoon, ihmisten ohjaamiseen sekä resurssien varmistamiseen. Perinteisesti johdon laskentatoimen tehtävänä on tuottaa yrityksen johdolle tietoa päätöksenteon tueksi. Päätökset, joita yrityksessä tehdään ovat strategisia tai operatiivisia. Laskentaa voidaan käyttää näissä molemmissa hyödyksi. Päätöksenteossa yrityksen johdon tulee päättää mihin se tähtää päätöksissä ja miten päätökset toteutetaan. Johdon laskennan tehtävänä on etenkin tuottaa näkymiä yrityksen talouden tulevasta kehityksestä. Laskenta tuottaa tietoa raportointia varten, josta yrityksen johto pystyy seuraamaan päätösten toteutumista ja tarvittaessa korjaamaan tai muuttamaan päätöksiä.

Yrityksen strategian toteuttaminen vaatii yrityksen työntekijöiden sitoutumista siihen. Laskentatoimi on keskeisessä roolissa kun työntekijöitä johdetaan tavoitteiden avulla. Työntekijöitä on pystyttävä mittaamaan jollakin mielekkäällä tavalla. Mittaaminen voi olla raha- tai ei-rahamääräistä. Rahamääräinen mittaaminen on esimerkiksi kannattavuuden mittaamista liikevoiton tai sijoitetun pääoman muodossa. Ei-rahamääräinen mittaaminen voi esimerkiksi olla asiakastytytyäisyyden mittaamista. Jotta mittaaminen onnistuu, on tavoitteet ja mittarit oltava selkeät henkilökunnalle. (Ikäheimo ym. 2012, 141.)

Yrityksen johdon on myös varmistettava, että yrityksellä on tarvittavat resurssit käytettävissä. Yrityksen eri osastojen resurssien käytön hyväksyntä tarvitsee tueksi johdon laskentatoimen tuottamaa tietoa. Yhtälailla ulkopuolisten rahoittajien kanssa käytävät neuvottelu vaativat hyvin usein laskelmia liiketoimintasuunnitelmista tai hankkeiden

kannattavuudesta. Johdon laskentatoimi antaa myös näihin neuvotteluihin tarvittavat laskelmat. (Ikäheimo ym. 2012, 142.)

Yhteenvedona johdon laskentatoimea tarvitaan tukemaan yrityksen päätöksentekoa niin yrityksen johdon kuin ulkopuolisten päättäjien. Lisäksi laskentatoimella on tärkeä rooli työntekijöiden ohjaamisessa sekä käytettävien resurssien hallinnoimisessa yrityksen tavoitteiden mukaiseen toimintaan. Voidaankin todeta, että johdon laskentatoimi on tiedon keruuta, analysointia ja raportointia. (Ikäheimo ym. 2012, 142.)

2.4.1 Kustannuslaskenta

Johdon laskentatoimien tärkein osa-alue on kustannuslaskenta. Se luo perustan päätöksenteolle ja ohjaa työntekijöiden toimintaa. (Ikäheimo ym. 2012, 142.)

Kustannuslaskennalla on kolme erillistä tehtävää. Ensimmäinen on varaston arvostus. Tämä tulee kyseeseen mikäli yrityksellä on varasto. Toinen tehtävä on vastuualuelaskenta. Tätä kutsutaan myös kustannuspaikkalaskennaksi. Tämä tarkoittaa sitä, että kustannukset jaetaan eri vastuualueille jolloin pystytään seuraamaan eri alueiden kustannuksia. Kolmas tehtävä on tuote-, palvelu- ja asiakaskohtaisten kustannusten määrittäminen. Eli laskentakohteiden määrittäminen. Tämä auttaa selvittämään näiden kustannukset ja kannattavuudet erilaisia päätöksiä varten. Tämä tosin usein edellyttää, että myös tuotot kohdistetaan näille laskentakohteille. (Ikäheimo ym. 2012, 144—145.)

Järvenpää, Länsiluoto, Partanen ja Pellinen (2010, 72) erottavat kustannuslaskennasta kolme eri osa-aluetta ja tehtävää. Nämä ovat kustannuslajilaskenta, kustannuspaikkalaskenta ja suoritekohtainen kustannuslaskenta.

Yritystasolla kerättyä kustannustietoa käsitellään yleensä kustannuslajeittain. Tällöin kustannukset kohdistetaan aiheuttamisperiaatteen mukaisesti suoritteille. Välittömien kustannusten kohdistaminen on yleensä helppo tehtävä, mutta välillisten kustannusten kohdistaminen on haastavampaa. Välittömät kustannukset saadaan helpommin selville ja ne voidaan selkeästi kohdentaa tiettyyn kustannuslajiin. Välillisiä kustannuksia selvittäessä käytetään erittäin usein myös kustannuspaikkoja kustannuslajien lisäksi. Tällöin saadaan kohdennettua kustannukset kustannuslajien lisäksi kustannuksia aiheuttaneille kustannuspaikoille. Kustannuspaikkojen avulla saadaan laskettua yleiskustannuslisät, joiden avulla voidaan kustannukset edelleen jakaa suoritekohtaisesti. (Järvenpää ym. 2010, 72.)

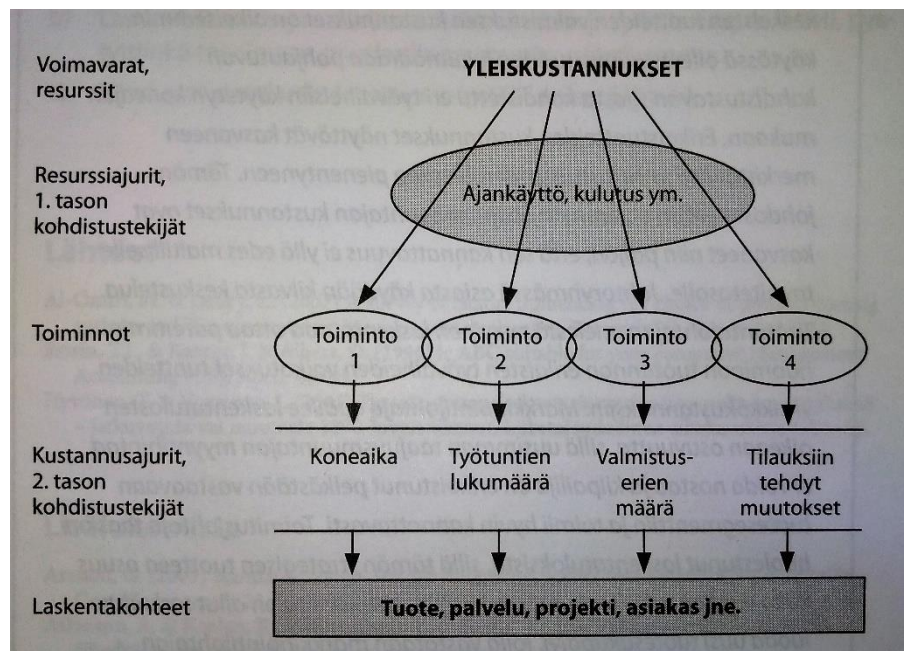
Kustannuslajeja ovat muun muassa palkkakustannukset, henkilöstösivukustannukset, ainekustannukset, energiakustannukset ja

korkokustannukset. Kustannuslajeja voi olla jopa useita satoja, mikäli eri kustannukset jakaantuvat moniin lajeihin. (Järvenpää ym. 2010, 73.)

Työkustannukset ovat yrityksen keskeinen kustannustekijä. Asiantuntijayrityksissä työkustannukset muodostavat suurimman osan kustannuksista. Työkustannus muodostuu työn määrästä sekä työn yksikkökustannuksesta. Työkustannuksia arvioitaessa käytetään ennakkolaskentaa. Ennakkolaskenta perustuu arvioon tarvittavasta työmäärästä sekä työn yksikkökustannuksesta. Jälkilaskennalla seurataan toteutuneita kustannuksia ja verrataan niitä arvioituihin kustannuksiin. Jälkilaskentaan saadaan tiedot esimerkiksi työntekijän tekemistä tuntikirjauksista sekä maksetuista korvauksista. (Järvenpää ym. 2010, 74.)

2.4.2 Toimintolaskenta

Toimintolaskenta on käytännön kokemusten perusteella parhaiten aiheuttamisperiaatetta yleiskustannusten kohdistamisessa noudattava kustannuslaskentamenetelmä. Toimintolaskennassa yrityksen resurssien käyttöä tarkastellaan toiminnoittain. Toimintojen suorittamisesta syntyvät kustannukset kohdistetaan sopivia kustannusajureita käyttäen eri laskentakohteille. Laskennan tarkoituksena on tuoda esille kokonaiskustannusten synty resurssien kulutuksen ja toimintojen käytön seurauksena. (Järvenpää ym. 2010, 128.)

Kuva 1. Toimintolaskennan kustannusten kohdentaminen (Järvenpää ym. 2010, 128).

Kuvassa 1 kuvataan toimintolaskennan keskeiset käsitteet sekä sen perusidea. Ensimmäisen tason kohdistustekijöitä nimitetään resurssiajureiksi. Näiden resurssiajureiden tehtävänä on kohdistaa kustannukset eri toiminnoille mallintamalla resurssien käyttöä

mahdollisimman tarkasti. Nämä myös keskittyvät yleensä voimavarojen ajankäytön tai tiettyjen panosten kulutuksen kohdentamiseen ennalta määriteltuihin toimintoihin ja toimintoketjuihin. (Järvenpää ym. 2010, 128.)

Toisen tason kustannustekijöiden avulla kohdennetaan toimintojen suorittamisesta aiheutuvat kustannukset lopullisille laskentakohteille. Näitä kutsutaan kustannusajureiksi. Tämä toimintolaskennan kaksivaiheinen kohdistamistapa on tarkempi kuin muut laskentamenetelmät. Toimintolaskennan keskinen tavoite on kattavasti ja johdonmukaisesti ymmärtää kustannusten käyttäytymisen aiheutumisyhteys. Käyttäytymisen aiheutumisyhteyden analysoiminen on myös tärkeää. (Järvenpää ym. 2010, 129.)

Toimintolaskennassa resurssiajurit kohdentavat kustannukset toiminnoille. Kohdentaminen tapahtuu mallintamalla resurssien käyttö mahdollisimman tarkasti. Nämä keskittyvät yleensä resurssien ajankäytön tai panosten kulujen kohdistamiseen ennalta määriteltuihin toimintoketjuihin ja toimintoihin. Tällöin saadaan toiminnoilta erilaisten kustannusajureiden avulla kohdennettua toimintojen suorittamisesta aiheutuneet kustannukset lopullisille kustannuspaikoille. Toimintolaskennassa tämä lähestymistapa on kehitetty tarkemmaksi sekä vahvemmin yrityksen tekemiseen ja prosesseihin liittyväksi kuin muissa laskentamenetelmissä. (Järvenpää ym. 2010, 129.)

2.4.3 Kannattavuuslaskenta

Yritystoiminnan lähtökohtana on liiketoiminnan kannattavuus, joka riippuu tuottojen ja kustannusten suhteesta. Yrityksen toiminta on kannattavaa, kun tuotot ovat suuremmat kuin kustannukset. Kannattavuuden mittaamiseen käytetään erilaisia tunnuslukuja, jolloin kannattavuutta voidaan tarkastella eri näkökulmista. Keskeiset tunnusluvut ovat myyntikate, käyttökate, liike-tulos ja kokonaistulos eli tilikauden tulos. (Eklund 2014, 72.)

Yksinkertaisimmillaan kannattavuutta mitataan yrityksen kokonaistuloksella. Tämä saadaan kun kaikista tuotoista vähennetään kaikki kustannukset. Tuottoihin lasketaan tällöin myyntituottojen eli liikevaihdon lisäksi mahdolliset muut tuotot. Muut tuotot voivat olla esimerkiksi rahoitustuottoja. Kustannuksiin lasketaan kaikki yrityksen toimintaan liittyvät kustannukset. Nämä ovat kiinteät ja muuttuvat kustannukset, korkokustannukset, poistot sekä verot. Tällöin myös tuloverot vähennetään tuotoista. Kokonaistulos on se, joka jää yrityksen omistajalle. Se on myös kirjanpidon tuloslaskelman viimeinen rivi. (Eklund 2014, 72–73.)

Varsinaisen liiketoiminnan kannattavuutta mitataan liike-tuloksella. Tällöin tuottoihin lasketaan vain liikevaihto ja kustannuksiin vain varsinaisen

liiketoiminnan kiinteät ja muuttuvat kustannukset. Korkokustannuksia tai veroja ei oteta huomioon. Liiketulos ei ota kantaa siihen miten yrityksen toimintaa on rahoitettu tai kuinka paljon yritys maksaa veroja. Se kertoo vain varsinaisen liiketoiminnan kannattavuuden. (Eklund 2014, 73.)

Käyttökate on yleisesti käytetty kannattavuuden mittari. Tämä saadaan kun tuotoista vähennetään kiinteät ja muuttuvat kustannukset. Korkokustannuksia, veroja tai poistoja ei huomioida. Käyttökate kertoo yrityksen kannattavuuden ottamatta kantaa yrityksen rahoitusrakenteeseen tai investointeihin ja näiden aiheuttamiin kustannuksiin. Kun halutaan vertailla eri toimialoja, on käyttökate hyvä mittari. (Eklund 2014, 73.)

Myyntikatteella mitataan myytävän tuotteen tai palvelun kannattavuutta. Tämä saadaan kun myyntituotoista vähennetään myytävien tuotteiden tai palveluiden tuottamisesta tai hankinnasta aiheutuneet kustannukset. Myyntikatetta laskettaessa otetaan huomioon vain myyntituotot, ei muita mahdollisia tuottoja. Myyntikate kertoo yrityksen tuotteiden tai palveluiden kannattavuuden. Se ei niinkään kerro koko yrityksen kannattavuutta. Myyntikate on huono mittari, jos halutaan vertailla eri alojen yrityksiä keskenään, koska myyntikate vaihtelee suuresti eri alojen välillä. (Eklund 2014, 73.)

Tässä luvussa käsiteltiin taloushallintoa yrityksen toimintaprosessin sekä ulkoisen ja sisäisen laskentatoimen avulla. Luvussa käsiteltiin tarkemmin yrityksen kustannus-, kannattavuus- ja toimintolaskentaa. Kustannuslaskennassa tarkasteltiin tarkemmin niitä asioita, jotka vaikuttavat yrityksen kustannusrakenteeseen. Kustannuslaskennan avulla on mahdollista kehittää yrityksen toimintaa siten, jotta kustannusrakennetta saadaan pienennettyä. Tällöin myös yrityksen kannattavuus paranee. Kannattavuuslaskennalla tarkastellaan nimenomaan yrityksen kannattavuutta eri näkökulmista. Peruslähtökohta on tuottojen ja kustannusten suhde. Mikäli tuotot ovat suuremmat kuin kustannukset, on yrityksen toiminta kannattavaa. Toimintolaskennalla tavoitellaan sitä, että ymmärretään miksi ja mistä kustannukset aiheutuvat.

3 REAALIAIKAINEN TALOUSHALLINTO

Tässä luvussa selvitetään mitä reaaliaikaisella taloushallinnolla tarkoitetaan. Reaaliaikaista taloushallintoa käsitellään tarkemmin tilitoimiston näkökulmasta sekä yrityksen eli tilitoimiston asiakkaan näkökulmasta. Luvussa käsitellään myös, kuinka reaaliaikaisessa taloushallinnossa viranomaisilmoittaminen hallitaan ja mitä XBRL-standardi tarkoittaa.

Reaaliaikainen taloushallinto on kokonaisuus, jossa liiketoiminnan kaikki taloushallinnon osiot eri osapuolten välillä ovat digitaalisia, automatisoituja ja toteutetaan reaaliaikaisesti. Yrityksille tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi tilaukset, tilausvahvistukset, myynti- ja ostolaskut sekä maksut siirtyvät ohjelmien välillä automaattisesti reaaliajassa. Tämä mahdollistaa sähköisen arkistoinnin ja automatisoidun kirjanpidon. Tämän edut yhteiskunnalle ovat suuret. Tuottavuus nousee ja automatisointi on myös ympäristölle parempi vaihtoehto. (Real-Time Economy Competence Center n.d.)

Reaaliaikainen taloushallinto tarkoittaa sitä, että yritys ja tilitoimisto ovat sopineet toteutettavista taloushallintoon liittyvistä prosesseista yhdessä. Reaaliaikaisen taloushallinnon edellytyksenä on automaatio ja automaation hyödyntäminen niin yrityksessä kuin tilitoimistossakin. Tällöin tilitoimisto eli käytännössä kirjanpitäjä on yrityksen talouden asiantuntija eikä vain tietojen tallentaja. (Visma Solutions Oy & Flashnode Oy 2016.)

3.1 Automatisoitu taloushallinto

Tomperi (2015, 140—141) kertoo, että kirjanpidon rutiinityö voidaan automatisoida. Käytännössä rutiinityöllä tarkoitetaan liiketapahtumien kirjaamista. Tällä automatisoinnilla säästetään niin aikaa kuin työmäärää. Vapautuneella ajalla yritys pystyy keskittymään enemmän talouden ohjaukseen sekä tulevaisuuden suunnitteluun. Netvisorin oman käytön tutkimuksella Netvisorin asiakkaiden kirjanpidon tositteista yli 96 % muodostuu automaattisesti (Netvisor 2017).

Kuva 2. Tilitoimiston palveluprosessi (Visma Solutions Oy 2017).

Kuvassa 2 on kuvattu tilitoimiston palveluprosessi. Punaiset nuolet kuvaavat niitä vaihteita jotka ovat mahdollista automatisoida. Punaiset vaiheet eivät myöskään kuulu tilitoimiston ydintehtäviin ja tämän johdosta eivät suoraan tuota arvoa asiakkaalle. Niistä ei voi myöskään perustellusti laskuttaa asiakasta. Automatisoimalla punaisilla nuolilla merkityt vaiheet pystyy tilitoimisto tarjoamaan asiakkalleen parempaa palvelua. Aika ei tällöin kulu tallentamiseen vaan aika voidaan hyödyntää asiakkaan tietojen analysointiin ja tulevaisuuden suunnitteluun. (Visma Solutions Oy 2017.)

Automatisoitu taloushallinto tarkoittaa, että kaikki ne prosessit, jotka eivät vaadi erityisosaamista tai asiantuntijuutta korvataan automatisoiduilla ratkaisuilla. Tieto kirjataan tai kirjautuu yhden kerran ohjelmaan, jonka jälkeen tieto siirtyy automaattisesti eteenpäin reaaliajassa. Tämän mahdollistaa pilvipalveluina toimivat ohjelmat, jotka ovat käytettävissä missä ja milloin tahansa. Tieto näkyy kaikille käyttäjille samanaikaisesti, riippumatta siitä missä kukin käyttäjä on ja mistä tietoa päivitetään. (Visma Solutions Oy & Flashnode Oy 2016.)

Käytännössä automatisoitu taloushallinto tarkoittaa, että kirjanpito syntyy automaattisesti myyntilaskutuksesta, ostolaskujen käsittelystä ja palkanlaskennasta. Ohjelma hakee myös tiliotteet pankista ja linkittää tapahtumat kirjanpidon tositteisiin. Kirjanpidon tietoja hyödynnetään automaattisesti raportoinnissa. (Netvisor 2017.)

Myyntilaskutuksen osalta tarkemmin tämä tarkoittaa, että myyntilaskut tehdään suoraan ohjelmassa. Myyntilaskut lähetään suoraan ohjelmasta mieluiten verkkolaskuina. Kirjanpidon aineisto muodostuu automaattisesti lähetettyjen laskujen perusteella. Ohjelma hakee automaattisesti viitesuoritukset pankista ja kohdistaa ne avoimiin myyntisaamisiin. Maksamattomista laskuista ohjelma huomauttaa automaattisesti ja tarvittaessa siirtää ne automaattisesti perintätoimistolle. Raportointi muodostuu automaattisesti myynneistä, tuotteista ja asiakkaista. Ohjelmasta näkee suoraan reaaliaikaisen kassavirran. (Netvisor 2017.)

Ostolaskut saapuvat suoraan ohjelmaan joko verkkolaskuina tai skannauspalvelun kautta. Ostolaskut tarkastetaan automaattisesti toimittajan tietoihin annettujen sääntöjen perusteella. Nämä säännöt ovat tehty esimerkiksi tilinumeron, summan tai viitenumeron perusteella. Ostolaskuista tulee automaattisesti tarkastajille ja hyväksyjille viesti sähköpostilla tai tekstiviestillä tarkastettavista ja hyväksyttävistä ostolaskuista. Ostolaskut voidaan käsitellä helposti puhelimella. Ostolaskut lähetetään maksuun suoraan ohjelmasta ilman erillistä pankkiohjelmaa. (Netvisor 2017.)

Ohjelmisto automatisoi palkanlaskennan prosessin. Palkanlaskijalle tiedot palkkaperusteista tulee automaattisesti joko työntekijän kirjaamien tuntien perusteella tai ennalta määrätyn palkkaperusteen mukaisesti. Ohjelma siis kerää vaadittavat tiedot palkanlaskijalle. Ohjelmalla lasketetaan palkat ennalta määrättyjen palkkakaavojen mukaisesti ja palkat laitetaan maksuun myös suoraan ohjelmasta. Palkkalaskelmat menevät suoraan työntekijöiden verkkopankkiin verkkopalkan avulla. (Netvisor 2017.)

Kirjanpito muodostuu automaattisesti myyntilaskutuksen, ostolaskutuksen ja palkanlaskennan perusteella. Tiliotteet tulevat automaattisesti ohjelmaan ja tositteet muodostuvat ennalta määrättyjen sääntöjen mukaisesti. Kirjanpidon jakotustositteet syntyvät myös automaattisesti, kun kirjanpitäjä tekee jakotukset. Raportointi muodostuu automaattisesti kirjanpidon tapahtumien perusteella. Raporteilta pääsee porautumaan aina tositteelle asti. Ohjelma koostaa tärkeät tiedot suoraan käyttöliittymän etusivulle. (Netvisor 2017.)

Ilmoitukset viranomaisille muodostuvat kirjanpidon tapahtumista ja ohjelma täyttää automaattisesti vaadittavat lomakkeet. Ilmoitukset lähetetään suoraan ohjelmasta ja ohjelma muistuttaa tärkeistä päivämääristä automaattisesti. (Netvisor 2017.)

Kun taloushallinto tehdään paperilla, vie se yhden hengen yrityksessä viisi tuntia kuukaudessa. Automatisoituna käytetty aika tippuu puoleentoista tuntiin. Suuremmissa yrityksissä hyöty olisi yli 20 tuntia kuukaudessa. (Finanssiala 2015.)

Vieläkin suurempi hyöty saataisiin, jos korttiosojen kuittien käsittely voitaisiin automatisoida. Vaikka korttimaksut ovat sähköisiä, ei niistä saatavia kuitteja saada automaattisesti kirjanpitoon. Ne pitää toimittaa kirjanpitoon paperilla tai pdf-kuvana, jolloin ne pitää tallentaa manuaalisesti. (Finanssiala 2015.)

3.2 Tilitoimiston hyödyt

Automatisoitu taloushallinto muuttaa kirjanpitäjän roolia tietojen tallentajasta automaattisesti muodostuneen aineiston tarkastajaksi ja mahdollisten virheiden selvittäjäksi. Tämä tarkoittaa myös sitä, että kirjanpitäjiltä vaaditaan syvempää ymmärrystä operatiivisesta toiminnasta. Ei siis riitä, että osaa taloushallinnon prosessit vaan pitää myös ymmärtää ostojen, myyntien ja materiaalihallinnan prosesseja. Tämä on tärkeää, jotta kirjanpitäjä pystyy tarkistamaan ja selvittämään automaattisesti muodostuneiden tietojen oikeellisuuden. (Lahti & Salminen 2014, 43.)

Haukka (2016) lisää, että kirjanpito syntyy parhaimmillaan eri osa-alueiden, esimerkiksi myyntien, ostojen, varaston ja henkilöstöhallinnon sivutuotteena. Automaattitiliöinnit ja –prosessit nopeuttavat kirjanpidon kuukausittaisen raportoinnin syntymistä. Virheiden määrä myös vähenee, koska tieto muodostuu automaattisesti. Kirjanpitäjän aika ei kulu enää manuaalisen työn syöttämiseen, vaan kirjanpitäjä toimii tiedon oikeellisuuden tarkistajana. Aikaisempaa enemmän kirjanpitäjän pitää myös osata analysoida automaattisesti muodostuneita raportteja.

Automatisoidussa järjestelmässä yrityksen prosessit linkittyvät hyvin läheisesti kirjanpitoon. Mitä automaattisemmin tietoa syntyy, sitä monimutkaisemmiksi taustaprosessit muuttuvat. Tällöin kirjanpidon tärkeys korostuu sekä sisäisessä että ulkoisessa laskennassa. (Haukka 2016.)

Automatisoinnilla tietoa tulee useammasta lähteestä, jonka ohjelma koostaa yhteen. Tällöin kirjanpitäjän rooli muuttuu tositteiden tallentajasta tiedon analysoijaksi. Kirjanpitäjän pitää myös tuntea paremmin yrityksen prosessit eli mistä tieto on tullut. Tärkeinpänä kuitenkin on ymmärtää, että miksi luvut ovat sellaiset kuin ne ovat. (Visma Solutions Oy & Flashnode Oy 2016.)

Palkanlaskennan prosessi helpottuu automaattisen taloushallinnon myötä. Esimerkiksi asiakasyrityksen työnkтейjät kirjaavat taloushallinnon ohjelmaan suoraan tunnit, jossa ne siirtyvät automaattisesti palkanlaskijalle työntekijän esimiehen hyväksyttyä ne. Palkanlaskijan ei tarvitse koostaa tietoa erikseen mistään. Palkat lasketaan ja maksetaan yhdessä ja samassa ohjelmassa. Palkkalaskelmat lähtevät ohjelmasta suoraan esimerkiksi työntekijöiden verkkopankkiin verkkopalkkana. (Netvisor 2017.)

Tilitoimistojen haasteena on laskuttamattomat työt, tehoton palveluprosessi ja keinot kasvattaa liiketoimintaa. Mahdollisuudet näiden korjaamiseen ovat automatisointi, nykyisten asiakassuhteiden vahvistaminen sekä meneminen syvemmälle asiakkaan prosesseihin. (Visma Solutions Oy 2017.)

Jos asiakkaalla on oma taloushallinnon järjestelmä ja tilitoimistolla oma, eivät järjestelmät välttämättä keskustele keskenään. Tämä aiheuttaa tuplatyötä ja tiedon siirtoa manuaalisesti kahden järjestelmän välillä. Asiakas joutuu toimittamaan tilitoimistolle kirjanpidon materiaalin ja mahdollisesti kirjanpitäjä joutuu pyytämään asiakasta etsimään puuttuvia tositteita. Tietojen tallentaminen ja puuttuvien tietojen etsiminen ei ole laskutettavaa työtä. Manuaalinen työ myös korostaa virheiden mahdollisuutta ja niiden korjaaminen on työlästä. (Visma Solutions Oy 2017.)

Tähän on ratkaisuna yhteiskäyttöinen ja automatisoitu taloushallinto-ohjelma. Kun asiakas ja tilitoimisto toimivat samassa ohjelmassa, ei tietoa tarvitse erikseen siirtää. Asiakas myös pystyy lähettämään mahdolliset kuitit suoraan ohjelmaan kirjanpitäjän käsiteltäväksi. Aikaa ei kulu tilitoimistossa tietojen tallentamiseen tai puuttuvien tietojen etsimiseen. Myös virheiden mahdollisuus laskee merkittävästi. Kirjanpitäjä pystyy käyttämään työaikansa tehokkaammin, eikä turhaa laskuttamatonta työtä synny. (Visma Solutions Oy 2017.)

3.3 Yrityksen hyödyt

Yrityksen näkökulmasta automaatio tarkoittaa sitä, että esimerkiksi myyntilaskujen lähetys ja ostolaskujen vastaanotto tapahtuu sähköisesti. Myynti- ja ostolaskujen tiliöinti tapahtuu tällöin automaattisesti. Käytännössä tositteet ja laskut ovat tilitoimiston käytössä heti, kun myyntilaskut ovat lähetetty ja ostolaskut vastaanotettu. Yrityksen ei tarvitse toimittaa tilitoimistoon näistä erillistä kirjanpidon materiaalia. Yrityksellä on saatavilla halutut talouden raportit silloin kun niitä tarvitaan. Raporteilta päästään myös erittäin helposti porautumaan tarkemmin siihen, mistä luvut koostuvat. Koska molemmat, yritys ja tilitoimisto, käyttävät samaa ohjelmaa, on taloushallinto läpinäkyvämpää ja yhteistyö sujuu aikaisempaa paremmin. (Haukka 2016.)

Tomperi (2015, 141) kertoo yritysten hyödyiksi verkkolaskutuksen tuomat edut. Verkkolaskuna lähetetty ja vastaanotettu lasku automatisoi laskutusprosessia. Myyntilaskun mukana siirtyvät tarvittavat tiedot maksua ja kirjanpitoa varten. Ostolasku voidaan myös kierrättää helposti sähköisesti. Myynti- ja ostolaskut tallentuvat automaattisesti sen ohjelman arkistoon jota käytetään laskujen käsittelyyn. Laskutustietoihin päästään käsiksi mistä ja milloin tahansa, jolloin käyttäjän näkökulmasta käyttö on hyvin joustavaa.

Yritys odottaa tilitoimistolta osaamista ja asiantuntijuutta. Suurin syy yritysten taloushallinnon ulkoistamiseen tilitoimistoille on erityisosaaminen, jota omasta talosta ei löydy. Tällöin aikaa vapautuu taloushallinnon rutiinistöistä yrityksen ydinliiketoiminnan tekemiseen. (Visma Solutions Oy & Flashnode Oy 2016.)

Koskentalo (2017) kertoo suoraan, että hyöty reaaliaikaisessa taloushallinnossa on yritykselle merkittävä. Tämä tuo isoja säästöjä yritykselle, kun automatisointi poistaa manuaalisia työvaiheita. Rahan kierto nopeutuu, kun verkkolaskuna lähetetty myyntilasku on asiakkaalla samantien toisessa järjestelmässä. On todennäköisempää, että yritys saa rahat nopeammin kun lasku menee suoraan maksatusprosessiin. Yritys saa myös parempaa tietoa omasta taloudellisesta tilasta.

Aina, kun ihminen on välissä, niin on erittäin todennäköistä että saatavilla olevasta tiedosta tallennetaan vain pakolliset asiat. Esimerkiksi yksittäiseltä kuitilta on mahdollista saada paljon enemmän tietoa kuin mitä järjestelmään viedään. Todennäköisesti kirjanpitäjä vie kuitilta vain summan, arvonlisäverokannan ja arvonlisäveron ohjelmaan. Kuitilta kuitenkin on saatavilla enemmän tietoa, esimerkiksi mitä on ostettu, ostetun tuotteen EAN –koodi, määrä ja tuotekohtainen kustannus. Ohjelmalla ei ole erityistä vaivaa ottaa näitä tietoja talteen. Näitä tietoja hyödyntäen saataisiin paljon tarkempia raportteja. Myös jälkikäteen olisi helpompi hakea tietoa siitä mitä on ostettu mihinkin, jos pitää syystä tai toisesta selvittää asiaa. (Koskentalo 2017.)

Koskentalo (2017) ajattelee asiaa myös kansantaloudellisesta näkökulmasta. Jos yrittäjät pystyvät käyttämään aikaa ja rahaa enemmän järkevämpiin asioihin, tällöin liiketoiminta paranee ja koko yhteiskunnan tilanne paranee. Yrittäjät pystyisivät tekemään parempia päätöksiä, jos taloustietoa saadaan tuotettua automaattisesti ja reaaliaikaisesti. Lisäksi taloudellisen läpinäkyvyys kasvaisi ja olisi helpompi torjua harmaata taloutta. Tilintarkastus ja verotarkastus olisivat myös tehokkaampia. Nyt tarkastuksissa 80% ajasta menee sisällön ihmettelemiseen. Standarsoitua tietoa pystyttäisiin käsittelemään automaattisesti, jolloin yrityksiä voitaisiin tarkastaa enemmän ja todennäköisyys saada kiinni ne yritykset, jotka toimivat vilpillisesti, olisi parempi.

Yrityksen ja tilitoimiston yhteistyön näkökulmasta, yritys todennäköisesti voisi saada pienemmän laskun tilitoimistolta. Toisaalta, jos laskun loppusumma olisi sama jatkossakin, voisi tilitoimisto tarjota lisäksi konsultoivaa palvelua. Yrittäjät eivät ole parhaita siinä kuinka maksimoidaan voittoa tai verotuksellista hyötyä. Tilitoimistot ovat taloushallinnon ammattilaisia ja yrittäjät arvostaisivat kun heille tarjotaan parempaa ja monipuolisempaa palvelua. Automaation avulla tilitoimistot saisivat myös analytiikkaa, jonka pohjalta voisivat ohjata ja neuvoa yrityksiä tekemään parempia päätöksiä. (Koskentalo 2017.)

3.4 Integraatiot ja raportoinnin kehittyminen

Koskentalo (2017) kertoo, että reaaliaikainen taloushallinto vaatii toteutuakseen standardiston ja semantiikan. Semantiikka kertoo mihin mitäkin tietokenttää on tarkoitus käyttää. Jos semantiikkaa ei ole tarpeeksi hyvin selitetty, ei käyttäjä tällöin ymmärrä standardia. Kun käyttäjä ei ymmärrä standardia, tulee virheitä. Pitää olla yhteinen käsitys kaikilla siitä mitä mikäkin asia tarkoittaa ja vakioidaan se sekä tiedon esitystapa. Tällöin koneet ja ohjelmat osaavat hakea tiedon oikeasta paikasta ja tulkita sitä.

Suomessa ollaan hyvin edistyksellisiä taloushallinnon automatisoinnissa. Verkkolaskutus on hyvin yleinen ja edistyksellinen. Ongelmiakin on, etenkin raportoinnin ja tiedon esittämisen osalta. Raportointikoodisto on kirjaustasolla vastaus standardisointiin, mutta haasteena on saada se käyttöön Suomessa. Pitää myös saada kirjauskäytäntö vakioitua. (Koskentalo 2017.)

XBRL ja TALTIO ratkaisevat näitä haasteita omilta osiltaan. Nämä ratkaisevat sen että tiedon esittämismuoto on vakioitu. TALTIO myös ottaa kantaa tiedon semantiikkaan. Teknologia tähän on jo valmiina. (Koskentalo 2017.)

3.4.1 Integraatiot

Lahti ja Salminen (2014, 42) kuvaavat automatisoitua taloushallintoa integroiduksi taloushallinnoksi. Tällä tarkoitetaan sitä, että taloushallintoon yhdistyy useista eri lähteistä tietoa. Tämä ei koske pelkästään yrityksen omia toimintoja ja järjestelmiä, vaan myös liittymiä yrityksen sidosryhmiin. Näitä sidosryhmiä ovat esimerkiksi viranomaiset, asiakkaat, toimittajat ja alihankkijat. Yrityksen toimiessa digitaalisessa liiketoimintaympäristössä, ovat integrointi ja reaaliaikainen tieto keskeisiä toiminnan edellytyksiä.

Automatisoidun taloushallinnon tarkoituksena on automatisoida kaikki ne työvaiheet jotka eivät vaadi erityisosaamista. Tähän liittyy myös tiedonsiirrot eri ohjelmien välillä. Tieto syötetään yhden kerran tiettyyn ohjelmistoon ja se sama tieto siirtyy automaattisesti integraation avulla tarvittavaan tai tarvittaviin toisiin ohjelmistoihin. Tällöin tieto säilyy yhteinäisenä ohjelmistosta riippumatta. (Visma Solutions Oy & Flashnode Oy 2017.)

Yrityksellä on ulospäin lähtevää ja sisäänpäin tulevaa maksuliikennettä. Ulospäin menevä liikenne voi olla ostolaskujen maksua, matka- ja kululaskujen maksua, palkkojen maksua, lainanlyhennyksiä, korkoja sekä veroja. Sisääntuleva maksuliikenne voi olla myyntireskontran suorituksia, käteismyyntien tilityksiä, pankki- ja luottokorttien suorituksia sekä verkkopankkimaksuja. Myös tiliote saadaan tuotua halutuilta pankkitileiltä suoraan taloushallinnon järjestelmään. Tällöin saadaan automatisoitua

tiliotteen käsittely, jolloin taloushallinto-ohjelma tunnistaa automaattisesti tiliotteelta tapahtumia ja muodostaa niistä tositteet kirjanpitoon. Tietysti myös manuaalisesti on mahdollista luoda tositteet kirjanpitoon tiliotteelta. (Lahti & Salminen 2014, 118–122.)

Netvisor on luonut oman ekosysteemin taloushallinto-ohjelman, integraatioiden ja ohjelmistokumpaneiden ympärille. Yritykset käyttävät keskimäärin kolmea eri toisiinsa integroitua pilvipalvelua. Lähivuosina määrä tulee nousemaan jopa kymmeneen ohjelmaan. Tämä tarkoittaa sitä, että yritykselle ei riitä vain taloushallinto-ohjelma vaan yritys tarvitsee myös muita ohjelmia liiketoimintaan. Tässä ohjelmistointegraatiot ovat tärkeässä asemassa. (Ryynänen 2016.)

3.4.2 XBRL

XBRL, eli eXtensible Business Reporting Language, on raportointikieli, joka on suunniteltu taloudellisten tietojen kuvaamiseen sähköisessä muodossa. Sen tavoitteena on saavuttaa tiedon parempi tarkkuus ja luotettavuus sekä kustannussäästöjä. Tästä on tarkoitus tulla taloudellisen tiedonvälityksen standardi. (Finanssivalvonta 2015.)

XBRL on avoin standardi, joka on on jo käytössä tai on tulossa käyttöön useissa maissa. XBRL-kielen kehityksestä vastaa jäsenyritysten, organisaatioiden ja virastojen voittoa tavoittelematon yhteenliittymä XBRL International. (Finanssivalvonta 2015.)

Suomessa XBRL-raportointia kehittää XBRL-organisaation alaisuudessa toimiva konsortio. Suomen konsortion tavoitteena on saada XBRL-raportointikieli yritysten taloudellisten tietojen esittämiseksi ja se ajaa aktiivisesti XBRL:n käyttöönottoa eri raportointitarpeisiin. Nämä raportointitarpeet ovat esimerkiksi tilinpäätöstietojen ja veroilmoitusten raportointi. (Tieke n.d.)

Suomessa XBRL-konsortioon kuuluu noin kaksikymmentä toimijaa. Nämä ovat Aalto-yliopisto, EY, IBM, Taloushallintoliitto, Finanssialan Keskusliitto, KPMG, Tieke, Aditro, Tietopalvelut Kauppalehti, tieto.com, Visma, Hanken, Deloitte, Tilastokeskus, Fujitsu, PWC, asiakastieto.fi, Finanssivalvonta, Enfo, Accountor, Tikon, PRH ja Suomen tilintarkastajat. (Tieke n.d.)

XBRL:n avulla voidaan kuvata joustavasti taloudellisten laskelmien elementit, elementtien hierarkiset suhteet ja esitysjärjestys, yksinkertaiset elementtien väliset matemaattiset suhteet sekä elementtien nimikkeet eri kielillä. On myös mahdollista kuvata monimutkaiset aritmeettiset ja loogiset suhteet elementtien välillä. Kieli antaa myös moniulotteista tietoa. (Finanssivalvonta 2015.)

XBRL-muotoisia raportteja on mahdollista käsitellä automaattisesti. Tietoa voidaan analysoida, jakaa eteenpäin sekä esittää useissa erilaisissa ihmisen

ymmärtämissä muodoissa. Tämä nopeuttaa huomattavasti tietojen käsittelyä, vähentää virheitä ja mahdollistaa automaattisen tietojen tarkastamisen. (Finanssivalvonta 2015.)

3.4.3 TALTIO

TALTIO –hanke lähti liikkeelle vuonna 2013, kun Taloushallintoliiton kanssa aloitettiin miettimään, kuinka kirjanpidon vientien vakiointi saataisiin toteutettua. Globaalisti tällainen oli jo valmiina. Se oli XBRLGL eli XBRL Global Ledger –taksonomia. Sitä tosin ei oltu tehty pelkästään kirjanpidon vientien esittämiseksi vaan kaikenlaisen ERP –datan esittämiseksi ja yleiseksi rajapinnaksi ohjelmien välille. Tätä alettiin soveltamaan TALTIO –hankkeessa. Käytännössä XBRLGL käännettiin suomeksi. Termi TALTIO otettiin sen takia käyttöön, että se on helpompi lausua ja ymmärtää kuin XBRLGL. (Koskentalo 2017.)

TALTIO –hankkeessa on mukana yli kaksikymmentä eri organisaatiota. Jokainen organisaatio tekee omalla vastuullaan olevaa tiettyä osaa. Tavoitteena tällä työskentelytavalla on ollut se, että hankkeen tuotos saadaan mahdollisimman hyvin käyttöön. Tavoitteena on saada vakioitu rajapinta eri ohjelmistojen välille. Tämä antaa raportoinnille paljon uusia mahdollisuuksia, koska eri ohjelmistot ovat helposti liitettävissä yhteen. (Koskentalo 2017.)

Tietenkään pelkästään tämä standardisointi ei riitä. Tilitoimistojen toiminta muuttuu automaation myötä ja tietyt toiminnot kuolevat pois. Tässä on tärkeää miettiä mitä palveluita tilitoimistot tarjoavat tulevaisuudessa. Tämä oli tärkeä kokonaisuus jota Taloushallintoliitto käsitteli TALTIO –hankkeessa. (Koskentalo 2017.)

TALTIO –hankekokonaisuus päättyy lokakuun lopussa 2017. Tuloksina tullaan näkemään määritykset joita on tehty. Käytännössä se on kaikki se tieto jota tarvitaan kirjanpidon aineiston esittämiseen. On myös tehty paljon kartoituksia eri liiketoimintadokumenttien ja TALTION välillä, jotta voidaan helpottaa käyttöönottoa rajapinnoissa. Esimerkiksi on tehty kartoitus verkkolaskuformaatin ja TALTION välillä sekä pankin XML –tiliotteen ja TALTION välillä. Lisäksi myös eKuitin ja TALTION välillä. Lisäksi on tehty muuntimia, joilla pystytään muuttamaan dataa TALTIOssa vaadittuun muotoon. Nämä kaikki helpottavat käyttöönottoa. (Koskentalo 2017.)

Tässä luvussa käsiteltiin mitä reaaliaikainen taloushallinto vaatii yritykseltä ja tilitoimistolta. Keskeisessä roolissa on automaatio niin taloushallinto-ohjelmassa kuin taloushallinto-ohjelman ja muiden käytettävissä olevien ohjelmien välillä. Tärkeänä osana on myös yhtenäinen raportointi eri sidosryhmien välillä.

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tutkimusmenetelmäksi valittiin teemahaastattelu. Tämä tapa antoi parhaimman lähestymistavan tutkittavaan ongelmaan. Haastatteluja tehtiin yhteensä kolme kappaletta. Vastaajina olivat caseyrityksen työntekijät. Vastaajat valittiin yhdessä opinnäytetyöntekijän sekä caseyrityksen kanssa. Vastaajista yksi toimi kirjanpitäjänä, yksi kouluttajana ja yksi liiketoimintajohtajana. Kolmen haastattelun todettiin riittävän antamaan luotettava kuva tutkimukseen.

4.1 Tutkimusmenetelmä

Tutkijan on selvitettävä haastattelujen avulla haastateltavan ajatuksia, käsityksiä, kokemuksia ja tunteita. Se miten tutkija lähestyy tätä asiaa ja haastateltavaa, määrittää käsityksen todellisuuden luonteesta. Tätä voidaan lähestyä monella eri tavalla. Esimerkiksi piirustusten kautta tai kysymällä. Piirustus on epäsuora tapa ja kysyminen on suora tapa. Näistä yleisempi tapa selvittää haastateltavan käsityksiä on suoraan kysyminen. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 41.)

Tutkimushaastatteluita on erilaisia. Eroavaisuudet näkyvät siinä kuinka strukturoituja haastattelut ovat. Jokainen haastattelutapa muodostaa oman luokkansa. Nämä luokat ovat strukturoitu tai standardisoitu lomakehaastattelu, strukturoimaton haastattelu, puolistrukturoitu haastattelu, teemahaastattelu, syvähaastattelu ja kvalitatiivinen haastattelu. Teemahaastattelu asemoituu lomakehaastattelun ja strukturoimattoman haastattelun väliin. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 43–44.)

Hirsjärvi ja Hurme (2000, 47) kertovat, että teemahaastattelua voidaan pitää puolistrukturoituna haastattelumuotona. Tässä mallissa voi olla niin, että kysymysten muoto on kaikille haastateltaville sama mutta haastattelija voi vaihtaa kysymysten järjestystä. Toisaalta kysymykset voivat olla kaikille samat, mutta vastauksia ei ole sidottu ennalta määrättyihin vastausvaihtoehtoihin. Voi myös olla, että kysymykset ovat ennaltamäärätty, mutta haastattelija voi vaihtaa kysymysten sanamuotoa. Ominaista on siis, että jokin haastattelun lähtökohta on lyöty lukkoon, mutta ei kaikkia.

Teemahaastattelussa nimensä mukaisesti keskustellaan haastateltavien kanssa ennalta määrättyistä teemoista. Teemahaastattelu lähtee myös siitä oletuksesta, että kaikkia yksilön kokemuksia, ajatuksia, uskomuksia ja tunteita voidaan tutkia. Teemahaastattelu ei siis edellytä tiettyä kokeellisesti aikaansaatua yhteistä kokemusta. Tämä haastattelumuoto ei ota kantaa siihen onko tutkimus kvalitatiivinen tai kvantitatiivinen, eikä haastattelukertojen määrään tai kuinka tarkasti jotain teemaa käsitellään. Tärkeintä teemahaastattelussa on se, että haastattelu etenee ennalta määrättyjen teemojen mukaan. Tämä tuo hyvin tutkittavan näkemyksen

esille. Keskeistä teemahaastattelussa on myös se, että yksilöiden tulkinnat ja merkitykset ovat erilaisia. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 47—48.)

Hirsjärvi ja Hurme (2000, 48) kiteyttävät, että teemahaastattelu on lähempänä strukturoimatonta haastattelua kuin strukturoitua haastattelua. Teemahaastattelu on puolistrukturoitu siksi, että aiheet eli teemat joita käsitellään ovat ennalta määrättyjä ja kaikille haastateltaville samat. Teemahaastattelu ei kuitenkaan ole yhtä vapaa kuin syvähaastattelu, mutta toisaalta teemahaastattelusta puuttuu strukturoidulle lomakehaastattelulle ominaiset kysymysten tarkka muoto ja järjestys.

4.2 Aineiston keruu ja käsittely

Aineisto haastatteluista saatiin haastatteleamalla jokainen haastateltava erikseen. Jokainen haastattelu myös tallennettiin jatkokäsittelyä varten. Tallennukseen kysyttiin jokaiselta lupa. Aineistoa käsitteli ainoastaan opinnäytetyöntekijä. Aineistot tuhottiin, kun opinnäytetyö valmistui.

4.2.1 Teemahaastattelut

Haastateltavat olivat Ami Heikkinen, Iida Aurala ja Tommi Merla. Ami Heikkinen toimii Arol Financessa kirjanpitäjänä, Iida Aurala kouluttajana ja Tommi Merla liiketoimintajohtajana.

Ami Heikkinen on valmistunut 2006 taloushallinnon tradenomiksi. Tämän jälkeen hän työskenteli noin seitsemän vuotta yhdistyksessä, jossa hän vastasi sen taloushallinnosta. Yhdistyksessä siirryttiin tänä aikana automaattiseen taloushallintoon ja tämä oli Heikkisen ensi kosketus automaattisen taloushallintoon. Arol Financen Heikkinen siirtyi 2015 eli on ollut nykyisessä tehtävässä noin kaksi vuotta.

Iida Aurala on työskennellyt Arol Financessa viisi vuotta. Ensimmäiset puolitoista vuotta hän toimi kirjanpitäjänä. Aurala on tänä aikana ottanut käyttöön 3—4 eri taloushallinnon järjestelmää. Tällä hetkellä Aurala toimii kouluttajana. Hänen vastuullaan ovat niin sisäiset koulutukset kuin asiakkaiden koulutukset.

Tommi Merla on toiminut Arol Financen liiketoimintajohtajana vuoden 2016 syyskuusta lähtien. Hänen vastuullaan on koko yrityksen liiketoiminnan johtaminen. Ennen siirtymistä caseyritykseen Merla on toiminut pääosin taloushallinnon johtotehtävissä. Käytännössä talousjohtajana isoissa pk-yrityksissä ja osa näistä on kuulunut myös kansainvälisiin konserneihin. Näissä on ollut myös raportointia ulkomaille ja käytettävät ohjelmistot ovat usein tulleet annettuina.

Haastateltaville lähetettiin haastattelussa käytettävät teemat sähköpostilla etukäteen. Näin jokainen haastateltava pystyi valmistautumaan haastatteluun, eivätkä teemat tulleet kenellekään yllätyksenä.

Teemoja haastatteluissa oli yhteensä neljä. Nämä olivat siirtyminen reaaliaikaiseen taloushallintoon, asiakkaiden siirtäminen automatisoituun taloushallintoon, kirjanpitäjän arki sekä taloudellinen kannattavuus. Nämä teemat valikoituivat sen perusteella, että näiden avulla saatiin hyvä kuva ja käsitys siitä kuinka siirtyminen reaaliaikaiseen taloushallintoon on sujunut Arol Financessa. Näiden teemojen avulla haastateltavilta saatiin myös hyvin omia kokemuksia projektin sujumisesta useasta eri näkökulmasta.

Opinnäytetyön tekijä toteutti kaikki haastattelut. Haastattelut toteutettiin caseyrityksen tiloissa. Jokainen haastateltava haastateltiin erikseen. Haastattelut tallennettiin litterointia varten. Haastateltavilta kysyttiin lupa tallentamiseen.

4.2.2 Aineiston käsittely

Teemahaastatteluilla kerättyä aineistoa hallinnoi ja käsitteli ainoastaan opinnäytetyön tekijä. Haastattelut tallennettiin älypuhelimeen asennetulla sovelluksella ja varmuuskopioitiin tietokoneelle. Haastattelut litteroitiin opinnäytetyön tekijän toimesta. Litteroidun aineiston pohjalta kirjoitettiin analyysit opinnäytetyöhön.

Kaikki aineisto, joka oli kerätty haastatteluilla tuhottiin opinnäytetyön valmistumisen jälkeen. Haastattelujen tallenteet poistettiin älypuhelimesta ja varmuuskopiot poistettiin tietokoneelta. Litteroidut haastattelut poistettiin tietokoneelta.

4.3 Haastatteluiden analysointi teemoittain

Haastatteluissa käytettiin neljää teemaa. Nämä olivat siirtyminen reaaliaikaiseen taloushallintoon, asiakkaiden siirtäminen automatisoituun taloushallintoon, kirjanpitäjän arki sekä taloudellinen kannattavuus. Näihin teemoihin päädyttiin, koska näiden teemojen avulla pystyttiin parhaiten selvittämään, kuinka tilitoimistossa siirtyminen reaaliaikaiseen taloushallintoon on sujunut.

4.3.1 Teema 1: Siirtyminen reaaliaikaiseen taloushallintoon

Siirtyminen reaaliaikaiseen taloushallintoon oli Merlan mukaan Arol Financella strateginen päätös. Tämä päätös syntyi siitä, että tilitoimistojen toiminta on muuttunut ja tulee vielä voimakkaammin muuttumaan siihen suuntaan, että kirjanpidon perusrutiinit automatisoituvat. Tämä tulee

vääjäämättä olemaan kaikilla tilitoimistoilla edessä. Tässä keskiössä on se, että miksi tehdä sellaista työtä jonka kone voi tehdä automaattisesti. Kirjanpitäjän työkuva muuttuu tallentajasta valvojaksi. Samalla kirjanpitäjiltä vaaditaan enemmän taloushallinnon asiantuntijuutta.

Aurala lisää, että syynä oli myös se, että aiemmin käytössä ollut Tikon-ohjelmisto, oli näyttänyt kaiken mihin se pystyy. Ohjelmisto ei ollut hyvä ratkaisu asiakkaille ja tilitoimistollekin keho. Netvisor valikoitui erään asiakkaan myötä, joka halusi siirtyä Arol Financen asiakkaaksi ja tarvitsi uudistusta taloushallintoonsa. Netvisor valikoitui silloin parhaaksi järjestelmäksi tälle asiakkaalle. Tämän asiakkaan myötä tilitoimistossa huomattiin Netvisorin hyödyt niin yritykselle kuin tilitoimistollekin.

Aurala jatkaa, että Netvisor valittiin uudeksi automaattiseksi järjestelmäksi hyvien kokemusten myötä. Ei oltu aiemmin kuitenkaan haluttu siirtää kaikkia asiakkaita kerralla Netvisoriin, vaan ensin haluttiin varmistaa toimivuus. Laajemmat siirrot Netvisoriin on aloitettu vuoden 2017 aikana. Toimivuus haluttiin ensin varmistaa pienemmällä asiakasryhmällä. Toimivuus Netvisorissa on äärimmäisen hyvä ja sitä on helppo myydä asiakkaille. Sen avulla on saatu yhtenäistettyä toimintatapoja. Asiakkaat myös ymmärtävät että yhteiskäyttöinen ohjelmisto on kaikkien kannalta järkevin tapa toimia. Jos asiakas ei tätä ymmärrä, niin silloin se ei välttämättä ole Arol Financen asiakas.

Merlan mukaan, yhtenä syynä oli myös se, että halutaan keskittää yhteen järjestelmään kaikki taloushallinnon toiminnot. Ei ole järkevää olla useaa järjestelmää, jotka eivät välttämättä keskustele keskenään. Tärkeänä ominaisuutena oli myös, että tieto viedään ohjelmaan kerran tai tieto tulee järjestelmään kerran. Mitä enemmän kirjanpitäjä joutuu tallentamaan tietoa käsin sitä suurempi on virheiden mahdollisuus.

Merlan mukaan, tähän asti siirtyminen on sujunut hyvin, mutta ei niin nopeasti mitä alunperin oli suunniteltu. Tässä ovat syynä tilitoimistossa tapahtuneet muutokset. Eniten kehitettävää on siirtoprosessin saamisessa tehokkaammaksi. Tässä haasteena on ollut se, että siirtoja ei ole spekstattu tarpeeksi hyvin. Käytännössä tarvitsisi olla tarkemmat tiedot asiakkaasta ja asiakkaan prosesseista. Nyt tietoja lisätään matkan varrella. Myös siirtojen dokumentoinnissa on parantamista eli pitäisi olla tarkemmat sopimukset ja määrittelyt siitä mitä on sovittu ja siitä, että kuka tekee mitään.

Merla jatkaa, että haasteena on myös palveluiden myyminen asiakkaille. Myynti- ja ostoreskontrat ovat helpommin perusteltavissa asiakkaalle, että miksi ne ovat järkevä automatisoida. Lisäosat, esimerkiksi varastonhallinta, ovat haastavampia ja vaikeampia myydä. Nyt asiakkaalla voi olla hyvinkin vanha järjestelmä, joka on tietysti työntekijöille ja johdolle tuttu ja turvallinen. Tästä ajatusmallin kääntäminen on monesti haastavaa.

Toisaalta tällaisessa tilanteessa on se hyvä puoli, että ohjelmaa vaihtamalla saa siivottua turhat tiedot pois ja saa tehostettua toimintaa.

Aurala ja Merla kertovat, että haasteita on myös aiheuttanut kirjanpitäjien ajatusmaailman muuttaminen pois vanhasta tavasta tehdä kirjanpitoa. Reaaliaikaista taloushallintoa hyödyntävänä toimistona toiminta on erilaista ja tapa tehdä kirjanpitoa on myös erilaista. Enää ei yksi kirjanpitäjä hoida yhtä asiakkuutta alusta loppuun vaan useampi työntekijä tekee töitä yhden asiakkaan kirjanpidon toteuttamiseen. Toisaalta taas yksi kirjanpitäjä tekee useampaa asiakasta kuin aiemmin. Automaatiolla on saatava peruskirjanpito niin automaattiseksi kuin mahdollista. Kirjanpitäjän työmäärä peruskirjanpidon tekemiseen on saatava mahdollisimman pieneksi. Tekeminen kohdistuu siihen, että käydään asioita läpi viikko- tai kuukausitasolla, että kaikki on kunnossa. Tällöin kun kirjanpitäjä käy läpi tuloslaskelmaa, niin hänen tietoisuus asiakkaan liiketoiminnasta kasvaa.

Aurala ja Merla jatkavat, että kirjanpitäjät ovat hyvin numerotarkkoja ja tällainen asiakkaan hallinnan luovutus myös muille, on hyvin suuri asia. Kuitenkin tässä ollaan onnistuttu hyvin ja työntekijöille on pystytty perustelmaan automaation hyödyt ja saatu kirjanpitäjät hyvin muuttamaan toimintaa tähän suuntaan.

Auralan kokemuksen mukaan asiakkaiden kanssa on hieman samankaltainen tilanne. Etenkin vanhemmat asiakkaat eivät pysty ymmärtämään, että kaikki tietoa on jatkossa tietokoneella eikä paperidokumentteja tarvita. Nuoremmissa, etenkin alle kolmekymmentä vuotiaissa, tilanne on parempi ja nämä asiakkaat ymmärtävät automaation hyödyt. Lähtökohtaisesti nämä asiakkaat myös olettavat, että talousasiat hoituvat automaattisesti ja suurin osa ei edes halua käsitellä paperia.

Merlan mukaan hyviä asioita siirtymisessä reaaliaikaiseen taloushallintoon on ollut että pääsee toteuttamaan työnjakoa paremmin. Käytännössä yksi kirjanpitäjä ei enää vastaa alusta loppuun yhden asiakkaan kirjanpidon tekemisestä, vaan hänellä on tiimi jonka kanssa tehdään yhdessä töitä. Muutos ei olisi mahdollista ellei samalla vaihdettaisi ohjelmaa, jolla kirjanpito tehdään. Nyt työntekijät näkevät konkreettisesti kuinka paljon helpommin kirjanpidon voi tehdä ja innostuvat työstään.

Merla lisää, että omassa tekemisessä on kehitettävää vielä, jotta työntekijät ymmärtävät, että se ei ole arvonnäköveron ilmoituspäivä jolloin asiat pitää olla tehtyinä. Ennenminkin asiat pitää olla tehtyinä viikkotasolla ja asiat tapahtuvat automaattisesti. Jatkossa arvonnäköveron ilmoituspäivää ei tarvitse edes miettiä tai se ei ole deadline, koska asiat tapahtuvat automaattisesti ja reaaliajassa.

Merla jatkaa, että koko ajan opitaan enemmän, kun asiakkaita siirretään enemmän Netvisoriin. Erityisen hyviä asioita ovat ohjelman jatkuva

kehittyminen. Päivityksiä tulee usein ja käyttäjiä kuunnellaan miten ohjelmaa pitäisi kehittää. Ohjelmaa ei ole myöskään tekemässä vain insinöörit vaan ihan oikeasti kirjanpitoa ja tilitoimistoalaa tuntevat asiantuntijat.

Auralan mukaan yhteistyö Visma Solutionsin kanssa siirtymisessä reaaliaikaiseen taloushallintoon on sujunut todella hyvin. Kouluttajat ovat ammattilaisia ja ymmärtävät niin loppuasiakasta kuin tilitoimistoakin. Kouluttajat iloitsevat kun saavat selvitettyä ongelman. Tämä on suuri ero muiden ohjelmistotalojen kouluttajiin. Tärkeää on myös ollut että Arol Financellalla on nimetty yhteyshenkilö. Tämä on lisännyt luottamusta Visma Solutions Oy:öön.

4.3.2 Teema 2: Asiakkaiden siirtäminen automatisoituun taloushallintoon

Merla kertoo, että tarkoituksena on siirtyä kokonaan yhteen taloushallinto-ohjelman käyttöön. Tällöin pystytään keskittymään paremmin asiakkaiden asioihin, oppimaan paremmin sekä pystytään paremmin jakamaan työtä. Tällä tavoin pystytään myös hallitsemaan paremmin työt. Käytännössä tätä toteutetaan niin että esimerkiksi kauppakorkeakoulusta opiskelija palkataan tekemään ostoreskontran kierrätystä. Sovitaan asiakkaittain minä päivänä minkäkin asiakkaan ostolaskuja käsitellään, eli tällä tavoin saadaan tasattua työmäärää ja sovittua paremmin asiakkaittain työn tekemisen aikataulut. Opiskelija hoitaa työt milloin hänelle parhaiten sopii, esimerkiksi hyppytunneilla tai iltaisin. Tällä saadaan perustekemistä pois asiakasvastuulliselta kirjanpitäjältä. Kirjanpitäjä pystyy tällöin keskittymään tilinpäätöksiin ja tilinpäätöksiin liittyviin tehtäviin. Tämä tapa on myös hyvin kannattavaa.

Asiakkaan siirtäminen automatisoituun taloushallintoon lähtee liikkeelle keskustelusta asiakkaan kanssa. Eli käytännössä myydään Netvisor asiakkaalle. Tämän jälkeen sovitaan aikataulu, jonka mukaan edetään.

Kun sopimus on asiakkaan kanssa tehty, perustetaan asiakas Netvisoriin. Aurala jatkaa, että asiakkaan perustaminen Netvisoriin on suoraviivainen prosessi. Se pystytään tekemään tilitoimistossa suoraan Netvisoriin. Tähän kuluu aikaa noin neljä minuuttia. Tämän jälkeen perusasetukset laitetaan kuntoon ja maksuliikennesopimus lähetetään pankkiin. Nämä huomioiden aikaa kuluu kaikkiaan noin tunti. Tämän jälkeen toki tarvittavat ja halutut tiedot pitää tuoda vanhasta ohjelmasta.

Aurala kertoo, että kun yritys on perustettu järjestelmään, otetaan kirjanpitäjä mukaan. Hänelle kerrotaan asiakas ja mitä asiakkaan kanssa on sovittu. Tämän jälkeen asiakkaalle koulutetaan Netvisorin käyttö. Tässä kohtaa tehdään myös pankkiliikennesopimus ja lähetetään toimittajakirjeet toimittajille uusista laskujen vastaanotto-osoitteista. Tämän jälkeen yhteistyö asiakkaan kanssa alkaa käytännössä ja tarvittaessa asiakas on yhteydessä kirjanpitäjään ja toisinpäin.

Mahdollisesti asiakas kiinnostuu muista palveluista ja niitä otetaan käyttöön tai niitä ehdotetaan kun yhteistyötä on takana vähän aikaa.

Heikkinen lisää, että kirjanpitäjän näkökulmasta asiakkaiden siirroissa ei ole osattu ottaa kaikkia asioita heti huomioon. Esimerkiksi kustannuspaikkojen jälkikäteen käyttöönottoaminen on ollut työlästä. On opeteltu ja opittu asioita kantapään kautta. Jotta näitä ei olisi tapahtunut, niin asiakas olisi pitänyt tuntea paljon paremmin. Myös asiakkaan talouden prosessit olisi pitänyt tuntea paremmin. Etenkin pitää ymmärtää ja tuntea ne asiat jotka vaikuttavat tilinpäätökseen. Kun nämä otetaan huomioon jo asiakasta perustettaessa ja toimintatapoja sovittaessa, helpottaa tämä tilannetta tilinpäätöstä tehtäessä. Esimerkiksi iso merkitys on tase-erittelyllä. Tiedetyt asiat pitää tehdä alusta asti tietyllä tavalla, jotta tase-erittely muodostuu heti alusta asti oikein.

Merla kertoo, että tilintarkastajien kanssa tulee tavata etenkin isompien asiakkaiden osalta muutamaa kuukautta ennen tilinpäätöstä. Tällöin tilintarkastaja käy läpi tärkeimmät asiat ja sovitaan kuinka menetellään missäkin asiassa. Tämä helpottaa tilinpäätöksen laatimista, eikä kirjanpitäjän tarvitse arvata miten tämän asiakkaan kohdalla toimitaan. Myös saadaan parempi yhteys tilintarkastajaan ja tilintarkastajallekin yritys on tutumpi tällä tavoin. Kun tilinpäätös tulee, kirjanpitäjä tekee asiat kuten tilintarkastajan kanssa on sovittu. Tähän tuo selvyttä ja määrätietoisuutta Sari Lehto, joka on tämän vuoden aikana aloittanut kirjanpitopäällikkönä Arol Financella. Sarilla on tilintarkastajan tausta.

Auralan mukaan asiakkaiden kouluttaminen on sujunut hyvin. Asiakkaat lähtevät käytännössä aina tyytyväisenä koulutuksesta. Koulutuksessa käydään konkreettisesti läpi mitä asiakas tulee tekemään eli esimerkiksi mihin ostolaskut saapuvat, kuinkka ne tarkistetaan ja maksetaan. Mikäli asiakkaalle tulee myyntireskontra käyttöön niin käydään läpi kuinka myyntilasku luodaan ja myyntireskontraa seurataan ja hallitaan. Sitten käydään läpi kassavirtaennusteen seuraaminen ja kuittiskannerin käyttäminen. Mikäli asiakkaalle tulee muita osioita esimerkiksi varasto, nämä käydään tietysti myös läpi. Äärimmäisen tärkeä osa Netvisorin käyttöä ja perehdytystä on ohje & tuki –sivusto. Koska asiakkaat usein unohtavat omalle työpaikalle päästyään miten jokin asia meni, ohje & tuki –sivulle on todella helppo ohjata ja sieltä löytyy käytännössä aina vastaus.

Netvisorin opiskelu on Heikkisen mukaan sujunut todella hyvin. Netvisor ohjaa itsessään tekemään asioita tietyllä tavalla ja on looginen käyttöä. Ohjeet ovat selkeät ja loogiset. Netvisorin tukeen on Heikkinen joutunut myös joitain kertoja olemaan yhteydessä. Tällöin tuesta saa toki yleistä apua, mutta tietyn asiakkaan tiettyyn ongelmaan on haastavampaa saada apua, koska tuki ei tiedä tämän asiakkaan taustoja. Tällöin joutuu kertomaan hyvinkin pitkästi miten tähän tilanteeseen on päädytty. Pääosin Aurala on kouluttanut Heikkisen Netvisorin käyttöön ja Heikkinen on myös

käynyt Visma Solutionsin järjestämissä yleisissä ryhmäkoulutuksissa. Nämä koulutukset ovat olleet todella hyviä ja ovat tukeneet itseopiskelua hyvin.

Aurala kertoo, että asiakkaat ovat ottaneet siirtymisen reaaliaikaiseen taloushallintoon hyvin vastaan. Tässä vaiheessa on siirretty niitä asiakkaita jotka ovat olleet siitä eniten kiinnostuneita. Isompi haaste tulee nyt, kun lähdetään siirtämään suurta massaa. Tässä vaiheessa työläämpi osuus tulee kun pitää kaikki kirjanpitäjät kouluttaa sekä kirjanpitäjien asiakkaat.

Aurala jatkaa, että mikäli asiakas on millään tavalla tietoteknisesti lahjakas, on Netvisorin opettelu ja käyttö helppoa. Koulutuksissa Aurala näkee jo heti alussa minkä tasoisia käyttäjiä koulutuksessa on. Myös vanhojen tietojen siirrot aiemmasta ohjelmasta ovat sujuneet hyvin. Aiemmasta kirjanpidon ohjelmasta eli Tikonista tietojen siirto on hyvin helppo tehdä. Etenkin asiakkaat ovat positiivisesti yllättyneet siitä, että tieto aiemmasta ohjelmasta tulee tapahtuma tasolla.

Auralan mukaan asiakkaiden siirtoon ja kouluttamiseen kaivataan Visma Solutionsilta lyhyitä koulutusvideoita. Tällöin näiden avulla olisi helpompi kouluttaa suurempi määrä asiakkaita ja se olisi myös Arol Financelle järkevämpi tapa toimia, kuin kouluttaa jokainen asiakas yksitellen.

Yhteistyö asiakkaiden kanssa on Auralan mukaan tiivistynyt Netvisorin käyttöönoton jälkeen. Toimintatapoihin on tullut paljon muutoksia, jolloin asiakas tarvitsee perehdyttämistä enemmän. Auralasta on tämän myötä tullut asiakkaalle luottopelaaja ja tämä on vahvistanut yhteistyötä. Tilitoimisto ei ole enää se minne viedään kerran kuussa kirjanpidon aineisto vaan yhteistyökumppani. Suurimpana syynä tähän on muuttunut toimintatapa. Koska enää ei asiakas tuo kerran kuussa kirjanpidon aineistoa, vaan se on koko ajan saatavilla Netvisorista, on kirjanpitäjä paremmin tietoinen asiakkaan talouden kehityksestä ja toiminnasta yleisesti.

Aurala jatkaa, että osalle asiakkaista siirtyminen reaaliaikaiseen taloushallintoon on kuitenkin vähentänyt yhteydenpitoa tilitoimistoon. Asiakas tekee sovitut asiat ja tilitoimisto sovitut asiat. Asiat rullaavat jouhevasti. Voisi yleistää, että mitä pienempi asiakas sitä vähemmän tarvitsee yhteydenpitoa, koska asiat toimivat sovitusti. Mitä isompi asiakas on, niin yhteistyö on tiivistynyt, koska yhteiskäyttöinen ohjelma on muuttanut toiminnan reaaliaikaiseksi. Isompien asiakkaiden kanssa toimintatapojen jatkuvasta tehostamisesta sparraillaan säännöllisesti.

Aurala kertoo, että asiakkaat ovat etenkin olleet tyytyväisiä myyntireskontran selkeään seurattavuuteen. Ostoreskontrassa on päästy siihen, että kaikki laskut tulevat Netvisoriin suoraan, eikä niin että osa sähköpostiin ja osa Netvisoriin. Raportoinnissa äärimmäisen hyvä asia on porautuvuus. Raportilta pääsee helposti laskulle ja tositteelle asti. Tällöin

asiakkaalle on todella helppo kertoa mistä mikäkin luku tulee ja asiakas oppii myös paremmin ymmärtämään oman yrityksen talouden seurantaan.

Heikkinen lisää, että mitä laajemmat palvelut asiakkailla on Netvisorissa käytössä, sitä paremmin kokonaisuus toimii. Jos asiakkaalle ei oteta kaikkia taloushallinnon pyörittämiseen tarvittavia palveluita Netvisorista vaan osa jää johonkin toiseen ohjelmaan, tuottaa se lisätyötä. Tämä tilanne voi tulla eteen esimerkiksi siinä, että myyntireskonta ei vastaakaan sitä mitä asiakas tarvitsee. Toki ne asiakkaat joilla on laajasti palvelut Netvisorissa käytössä, ovat äärimmäisen tyytyväisiä. Nämä asiakkaat ovat myös helpompi hoitaa.

Kehitettävänä asiana Aurala nostaa erilaisten muistilappujen teon ohjelmassa. Olisi todella hyvä jos kirjanpitäjä voisi jättää asiakkaalle viestin, joka tulee heti näkyviin kun asiakas kirjautuu Netvisoriin. Samoin tilitoimiston sisäistä viestintää voisi tehostaa tällaisilla muistilapuilla. Esimerkiksi olisi helppo kirjoittaa asiakaskohtaisesti kuinka kirjanpito tehdään ja mitä mahdollisia poikkeavuuksia tähän asiakkaaseen liittyy. Tällöin tuurauksissa tieto löytyisi helpommin suoraan ohjelmasta.

Auralan mukana Netvisorin avulla voidaankin pitkällä tähtäimellä enemmän keskittyä niihin asiakkaisiin jotka vaativat enemmän huomiota. Pienemmät asiakkaat tarvitsevat usein alussa enemmän tukea, mutta kun ymmärtävät ja sisäistävät miten asiat toimivat, niin ne pärjäävät itsenäisesti.

4.3.3 Teema 3: Kirjanpitäjän arki

Merla kertoo, että kirjanpidon tekeminen muuttuu siirryttäessä automatisoituun taloushallintoon. Käytännössä muuttuu myös se missä vaiheessa kirjanpito tehdään. Tämä tarkoittaa sitä, että suurinosa kirjanpidosta tehdään ostolaskun kierrätyksen automatisoinnissa. Suurin työmäärä tulee tähän kohtaan. Tämän jälkeen kirjanpitäjälle jää poistot ja verotukseen liittyvät kirjaukset sekä mahdolliset varastokirjaukset. Kirjanpitäjä ennenminkin tarkistaa, että automaatio on tehnyt kaiken kuten pitää ja tarvittaessa puuttuu virheisiin tai poikkeamiin.

Heikkisen kokemuksen mukaan siirryttäessä automatisoituun taloushallintoon konkretisoituu se, ettei asiakkaan tarvitse oikeasti enää tuoda paperia tilitoimistoon. Joillekin asiakkaille tämä tulee yllätyksenä, että oikeasti ei tarvitse sitä paperia tuoda. Työskentely helpottuu, kun puhelin ei soi niin paljoa. Tosin vastapainona sähköpostia liikkuu enemmän. Netvisorissa voi myös suoraan jättää kommentin asiakkaalle, jolloin asiakas näkee suoraan esimerkiksi ostolaskulta mitä kirjanpitäjä on kommentoinut tiettyyn ostolaskuun liittyen.

Heikkinen jatkaa, että aiemmin asiakkaiden kirjanpito tehtiin käytännössä jälkikäteen yhdellä kertaa, kun asiakas oli toimittanut paperiaineiston. Automaattisessa ohjelmassa kirjanpitäjä pystyy puuttumaan asioihin

ennen kuin asiakas on ehtinyt tekemään omiaan. Tämä helpottaa kirjanpitäjän työtä ja vähentää korjauksia. Myös kirjanpitäjä on enemmän ajantasalla asiakkaan asioista sekä kirjanpito valmistuu helpommin.

Asiakkaille hyöty Netvisorista, Heikkisen mukaan, on vapaus papereiden pyörittämisestä ja toimittamisesta kirjanpitäjälle. Pienimmille yrityksille raportointi ja ajantasaisuus eivät ole tärkeimmät asiat. Pienimmille yrityksille on myös usein haastavaa perustella reaaliaikaisen taloushallinnon hyötyjä, koska heistä vain kustannukset nousevat. Perinteisessä kirjanpidossa pystyy asiakkaalle lupaamaan, että kirjanpito on valmis tiettyinä päivinä, kun asiakas on toimittanut aineiston tiettyyn päivään mennessä. Reaaliaikaisessa taloushallinnossa asia on erilailla, koska aineisto on koko ajan saatavilla. Tällöin toimintatapa muuttuu, eikä kirjanpitoa tehdä enää jälkijättöisesti. Asiakkaan on tärkeää ymmärtää tämä ajatus.

Heikkinen kertoo, että oman työn aikatauluttamisessa on vielä haasteita. Tätä mietitään myös yleisesti sisäisesti. Aiemmin päivä rytmittyi siten, että aamulla laitetaan ostolaskut kiertoon, tarkistetaan tiliotteet ja myyntireskontrat. Loppupäivään asti tehtiin paperikirjanpitoa ja päivän lopuksi laitettiin ostolaskut maksuun ja tehtiin tarvittaessa kohdistuksia. Nyt on tiimi mukana joka hoitaa reskontrat ja Heikkinen vastaa nimettyjen asiakkaiden kirjanpidon toteutuksesta. Tässä haasteena on tosiaan miten aikataulutetaan oma työ ja miten määritellään kiireellisyydet. Tekemällä toki muodostuu tietty toimintatapa ja kiireellisyyjärjestys.

Verrattuna aiempaan tuurausten tarve on Heikkisen mukaan suurempi reaaliaikaisessa taloushallinnossa. Tämä johtuu siitä, että asiat tapahtuvat kokoajan. Aiemmin paperikirjanpidossa asiakas toimitti aina jälkijättöisesti aineiston tilitoimistoon. Nyt esimerkiksi kirjanpitäjä laittaa ostolaskut kiertoon, jotta arki pyörii. Tuuraajille pitää olla tieto siitä kuinka tietyn asiakkaan kirjanpito hoidetaan. Toki tiimissä olevat työntekijät hoitavat reskontrat, vaikka asiakasvastuullinen kirjanpitäjä on pois. Tärkeämpää nyt on tiedon jakaminen siitä kuinka minkäkin yrityksen kirjanpito tehdään. Paperimaailmassa tällaista tilannetta ei käytännössä tullut, koska loman aikana kenenkään ei tarvinnut tuurata, koska asiakas toi kirjanpidon materiaalin kerralla.

Merla kertoo, että tiiminä kun tehdään näin, niin myös tuuraaminen on helpompaa. Samalla pystytään säilyttämään vaadittu palvelutaso. Työntekijät voivat lähteä paremmilla mielin lomalle, kun tietävät, että lomalta palatessa ei ole suurta työmäärää odottamassa. Reaaliaikainen taloushallinto mahdollistaa tämän. Perinteisessä kirjanpidossa tämä ei olisi ollut mahdollista.

Heikkinen toivoo, että Netvisorissa itsessään olisi sellainen kenttä johon kirjanpitäjät voisivat kirjata asiakkaan tärkeät tiedot. Tällöin tuuraaja löytäisi helposti tärkeimmät tiedot kustakin asiakkaasta. Tämä olisi myös

hyödyllinen asiakkaan suuntaan. Kommunointi olisi suoraan taloushallinnon ohjelmassa, eikä tarvitsisi esimerkiksi sähköpostia käyttää. Toinen helpottava ominaisuus olisi, jos ohjelmassa olisi helpompi kanava sekalaisen materiaalin toimittamiseen tilitoimistoon. Eli esimerkiksi käteiskuittien osalta. Ohjelman tulisi myös paremmin osata tunnistaa tämä lähetetty materiaali.

Hyvä asia Heikkisen mielestä yhteiskäyttöisessä ohjelmassa on se, että asiakas näkee helposti tarvittavat raportit. Raporteilta pääsee helposti porautumaan aina laskulle asti. Haaste tässä on se, että raportit ovat visuaalisesti erilaisia kuin aiemmin. Asiakas ei välttämättä heti ymmärrä tai usko sitä, että kaikki sama ja tarvittava tieto on tällä uudennäköisellä raportilla. Kuitenkin raportointi on helpompaa, ja kun asiakas itse pääsee katsomaan raportteja koska tahansa sekä raporttien muokkaus on helpompaa.

Tulevaisuuden kehityksen osalta Heikkinen toivoo etenkin ostoreskontran tiliöintiin helppoutta. Myös ostolaskujen käsittelyyn toivotaan enemmän automaatiota. Ohjelmiston osalta Netvisor vaikuttaa olla tehty ostoreskontran osalta enemmän asiakkaan näkökulmasta kuin kirjanpitäjän näkökulmasta. Olisi hyvä jos ostolaskuja voisi tarkistaa nopeammin.

Heikkisen mukaan arki on kaiken kaikkiaan sujuvaa. Sujuvuuden merkki on se, että asiakkaiden kirjanpidon hoitamiseen ei tarvita kuin tietokone ja internetyhteys. Netvisorin kanssa työntekeä on aidosti ajasta ja paikasta riippumatonta.

4.3.4 Teema 4: Taloudellinen kannattavuus

Automatisoinnin ansiosta on jo nyt huomattu, että pystytään tekemään paljon enemmän pienemmällä määrällä työntekijöitä. Vaikkakin Merlan mielestä automaatiota ei hyödynnetä kuitenkaan vielä kuin hyvällä tasolla. Tekeminen on siis varmasti mahdollista saada vieläkin tehokkaammaksi. Nyt suurin osa ajasta on käytetty ostoreskontran, maksatuksen, kirjanpidon ja muihin vastaaviin tehtäviin. Kirjanpidon erityisosaamiseen käytetty aika on liian pieni. Jatkossa tämän pitää kääntyä toisinpäin eli automaation avulla keskitytään enemmän kirjanpidon erityisosaamiseen ja perustekeminen on automatisoitua.

Merla jatkaa, että ajankäytön muutosta ei tosin ole systemaattisesti seurattu. Toki työaikaa seurataan ja kuinka paljon menee mihinkin aikaa. Pienellä otannalla, kun verrattiin aiempaan käytettyä aikaa ja nyt Netvisorilla käytettyä aikaa ostolaskujen käsittelyyn, niin Netvisorilla on ostolaskujen käsittely nopeampaa. Ostolaskujen käsittelyhintaa saatiin alennettua jonkin verran tämän ansiosta. Kuitenkin aika vähenee koko ajan, kun automaatiota hyödynnetään enemmän ja enemmän sekä työntekijät oppivat paremmin käyttämään Netvisoria.

Merla tosin lisää, että tarkemmin ei kuitenkaan ole vielä lähdetty selvittämään kuinka automatisointi näkyy kannattavuudessa. Muutokset ovat olleet niin isoja, ettei tätä ole pystytty laskemaan. Toki tuo pieni otanta antaa hyvää kuvaa, että oikeaan suuntaan ollaan menty. Siitä ei kuitenkaan pystytä suuria johtopäätöksiä tekemään.

Merlan mukaan tilitoimiston palvelulaskutuksen ja Netvisorin kulujen keskinäistä suhdetta ei myöskään ole vielä tarkemmin selvitetty. Toki ne asiakkaat jotka jo hoidetaan Netvisorissa, niin niihin kuluu vähemmän aikaa ja niistä syntyy enemmän ohjelmistokuluja, kuin paperikirjanpidon aikana. Palvelulaskutuksen osuuden on joka tapauksessa laskettava ja Netvisorin kulujen osuuden noustava. Tällöin pystytään automaatio hyödyntämään parhaiten. Suurin työ tehdään ostolaskujen kierrätyksessä. Jatkossa tuntityöntä tehtävän kirjanpidon osuuden on laskettava ja tuotto tehdään ostolaskujen käsittelyssä.

Merla kertoo, että kirjanpidon tekemisen käytetty aika saadaan alas, kun hyväksytään, että työt tehdään tiiminä. Pitää luottaa, että vaikka joku muu on tehnyt niin se voi olla oikein, eikä käydä uudestaan asioita läpi. Alkuun ymmärrettiin reaaliaikainen kirjanpito väärin. Asioita tehtiin heti, kun aineistoa muodostui. Tämä aiheutti sen, että aikaa kului väärin asioihin. Pitää sopia miten ja milloin asioita tehdään. Pitää aikatauluttaa oma tekeminen. Toki tämä on helpompaa kuin aiemmin, koska nyt materiaali on koko ajan saatavilla ohjelmassa. Ei tarvitse odottaa, että asiakas toimittaa materiaalin kirjanpitäjälle. Automatisoinnin hyödyntäminen on avainasemassa. Pitää päästä eroon kaikista toistuvista tehtävistä ja keskittyä vain niihin jotka oikeasti vaativat kirjanpitäjän huomion.

Merla tiivistää, että reaaliaikainen taloushallinto vapauttaa työtekoa. Se mahdollistaa tehdä etänä töitä ja tiimityöskentelynä. Tähän liittyen on Arol Financella myös muutoksia tulossa. Ohjelmiston kannalta valinta on oikea, koska Netvisoria kehitetään koko ajan ja se tukee Arol Financen toiminnan muutosta.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Arol Financen syy lähteä toteuttamaan siirtoprojektia perinteisestä kirjanpidosta kohti reaaliaikaista taloushallintoa oli se, että tilitoimistoalalla nyt ja tulevaisuudessa menestyvät ne tilitoimistot, jotka automatisoivat perusrutiinit. Kaikki haastattelut vahvistavat sen, että tilitoimistojen on muutettava toimintaa, jotta nyt ja jatkossa tilitoimisto pystyy vastaamaan asiakkaiden tarpeisiin. Toimintaa on muutettava vastaamaan taloushallinnon automaatiota. Tämän myötä tilitoimisto voi tarjota asiakkailleen reaaliaikaista taloushallintoa.

Siirtyminen perinteisesti kirjanpidosta reaaliaikaiseen taloushallintoon oli strateginen päätös. Tämän jälkeen oli äärimmäisen tärkeä valita tilitoimistolle sopiva ohjelmistokumppani toteuttamaan ohjelmiston uudistusta. Ohjelmiston uudistus on merkittävässä roolissa tätä projektia, koska automaattinen taloushallinto-ohjelmisto mahdollistaa reaaliaikaisen taloushallinnon toteuttamisen tilitoimistossa. Tämän jälkeen on jalkautettava muutos läpi organisaation.

Jalkauttamiseen tarvitaan useampia työntekijöitä, jotta koko henkilökunta saadaan vakuuttuneiksi automaattisen taloushallinnon hyödyistä. Arol Financella jalkauttaminen henkilökunnalle on sujunut hyvin.

Vaikka Arol Financella prosessi on vielä kesken, on huomattu jo tässä vaiheessa huomattavaa kehitystä. Kirjanpitäjien työ on muuttunut ja kirjanpitäjät pitävät työtä mielekkäämpänä. Asiakkaat saavat parempaa palvelua niin taloushallinto-ohjelmiston osalta kuin tilitoimistopalveluiden osalta. Asiakkaisiin käytettävää aikaa voidaan myös paremmin resursoida ja priorisoida, kun kaikki taloushallinnon perusrutiinit ovat automatisoitu. Toisaalta uusasiakashankinnassa on mahdollista valita asiakkaat tarkemmin, käytännössä sen mukaan ketkä haluavat ja ovat valmiita ottamaan käyttöön automaattisen taloushallinnon.

Haasteitakin on ollut. Suurimmat haasteet liittyvät asiakkaiden siirtämiseen uuteen järjestelmään. Tarkemmin ottaen siihen, että asiakkaiden tietoihin ja asiakkaiden tapaan toimia ei ole paneuduttu tarpeeksi hyvin. Tämä tuli kaikilta haastateltavilta selkeästi esille. Pitää tarkemmin ottaa selvää asiakkaiden tiedoista niitä asioita, jotka vaikuttavat tilinpäätökseen. Tämä helpottaa Netvisorin käyttöönottoa, kun asetukset ja määrittelyt osataan laittaa heti alussa oikein, jotta tilinpäätös muodostuu oikein. Netvisor muodostaa siis tilinpäätöksen automaattisesti kirjanpidon tietojen perusteella.

Tässä vaiheessa prosessia ei ole vielä ehditty tarkemmin paneutua talouden kannattavuuden mahdolliseen muutokseen. Pieni otanta on toki tehty ostolaskujen käsittelyn osalta. Tämä pieni otanta antoi oikein

hyvät tulokset ja vahvistuksen siihen, että automaation avulla kirjanpitäjän työmäärää saadaan peruskirjanpidossa pienennettyä.

Ohjelmistokumppaniin, eli Visma Solutionsin ja taloushallinnon ohjelmaan Netvisorin, Arol Financella ollaan oltu hyvin tyytyväisiä. Visma Solutionsin tapa toimia on tukenut projektia. Kiitosta etenkin ovat saaneet koulutukset ja kouluttajat sekä se, että on nimetty yhteyshenkilö.

Kehitettävänä osana Visma Solutionsilla on koulutusvideoiden tarjoaminen tilitoimistolle ja tilitoimiston asiakkaille. Nämä helpottaisivat asiakkaiden Netvisorin käyttöönottoa. Netvisorin toivotaan myös tilitoimiston sisäistä sekä asiakkaan ja tilitoimiston välistä nopeaa viestinnän mahdollisuutta.

Visma Solutionsin tulee kehittää omaa toimintaa tällaisissa projekteissa niin, että siirtoprojekti on tarkemmin suunniteltu. Tärkeää on myös, että tilitoimistoille on tarjota valmis konsepti, kuinka tällainen siirtoprojekti aloitetaan, miten se etenee ja miten se päätetään. Koulutuksia on kehitettävä enemmän vastaamaan tilitoimistojen tarpeita, etenkin videokoulutusten osalta.

Visma Solutionsin koulutusten osalta on tärkeää tarkentaa koulutusten sisältöä. Haastatteluiden perusteella koulutukset ovat hyvällä tasolla, mutta kuten esille tuli, että asiakkaista tulisi saada enemmän tietoa alussa järjestelmään, niin tätä on tärkeä korostaa jatkossa. Myös se, kuinka kirjanpidon tekemisen paikka tulee muuttumaan ja kuinka kirjanpitäjien kannattaa omaa työtä aikatauluttaa, tulisivat olemaan tärkeitä lisäyksiä olemassa oleviin koulutusten sisältöihin.

Kaikkia haastateltavia yhdisti halu kehittää tilitoimiston toimintaa ja omaa osaamista. Arol Financen osalta tämä ei ole jäänyt vain haluksi, vaan on aidosti lähdetty muuttamaan toimintatapoja. Tämä on aiheuttanut haasteita siinä, miten omaksutaan uusi tapa tehdä kirjanpitoa automaattisen taloushallinnon avulla. Kuitenkin muutos on ollut hyvä ja jo lyhyessäkin ajassa on saatu mallinnettua järkeviä ja tehokkaita työtapoja. Kaikki haastateltavat myös kannustavat muita tilitoimistoja ottamaan vakavasti automaattisen taloushallinnon mahdollisuudet. Perinteinen tapa tehdä kirjanpitoa tulee häviämään kannattamattomana.

5.1 Tutkimuksen arviointia

Tutkimusta ja tuloksia arvioitiin asetettujen tavoitteiden perusteella. Luotettavuutta arvioitiin haastatteluiden perusteella. Tavoitteet työlle asetettiin yhdessä toimeksiantajan kanssa.

5.1.1 Tutkimuksen luotettavuus

Haastatteluissa käytettiin teemahaastattelua ja haastatteltiin yhteensä kolmea työntekijää Arol Finance Oy:stä. Ennen tutkimuksen aloittamista kolmen haastattelun todettiin riittävänä antamaan tarvittavan käsityksen Arol Financen tilanteesta.

Kaikki haastattelut tallennettiin älypuhelimeen asennetulla sovelluksella. Tämän jälkeen haastattelut litteroitiin. Haastattelut tallentuivat laadukkaasti sovelluksella ja ne olivat hyvin selkeät kuunnella. Tämän ansiosta litterointi oli helppoa ja kaikki haastattelut saatiin litteroitua täydellisesti.

Haastatteluissa saatiin kaikkiin teemoihin hyvin materiaalia. Kukaan haastateltava ei kieltäytynyt puhumasta jostakin aihealueesta, vaan kaikkien kanssa pystyttiin käsittelemään ennalta määrättyjä teemoja. Jokainen haastateltava kertoi avoimesti kokemuksistaan ja mielipiteensä.

5.1.2 Työn tavoitteisiin pääseminen

Tavoitteena työlle oli selvittää syitä miksi tilitoimisto haluaa siirtyä reaaliaikaiseen taloushallintoon. Tavoitteena oli myös selvittää mitä hyötyjä tästä seuraa ja mitä haasteita on tullut vastaan. Toisena tavoitteena oli hyödyntää lopputulosta Visma Solutionsin tilitoimistoyhteistyön kehittämiseen tällaisissa projekteissa.

Työn tavoitteisiin päästiin hyvin. Caseyrytyksen avulla saatiin hyvin tietoa miksi projektiin on lähdetty. Vastaukset saatiin myös siihen miten siirtyminen reaaliaikaiseen taloushallintoon on sujunut ja mitkä ovat tällaisen projektin hyödyt ja haasteet. Visma Solutionsin näkökulmasta saatiin arvosta tietoa siitä, kuinka tällaista projektia tulee kehittää ohjelmistotoimittajan näkökulmasta.

LÄHTEET

Arol Finance Oy (2017). Arol Finance. Ihan lyhyesti. Haettu 9.12.2017 osoitteesta <https://www.arolfinance.fi/about>

Eklund, I. (2014). *Kannattavuuslaskenta ja hinnoittelu*. 1. painos. Helsinki: Sanoma Pro.

Finanssiala (2015). Taloushallinnon automatisointi säästäisi satoja työvuosia. Haettu 20.6.2017 osoitteesta http://www.finanssiala.fi/uutismajakka/Sivut/Taloushallinnon_automatisointi_saastaisi_satoja_tyovuosia.aspx

Finanssivalvonta (2015). XBRL-yleiskuvaus. Haettu 28.6.2017 osoitteesta <http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Raportointi/xbrl/Yleiskuvaus/Pages/Default.aspx>

Haukka, H. (2016). Taloushallinnon digitalisaatio johdon raportoinnissa. Blogijulkaisu 9.9.2016. Haettu 20.6.2017 osoitteesta <http://www.tuokko.fi/digitaaliset-taloushallinnon-palvelut/>

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. (200). *Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. 1. painos. Helsinki: Yliopistopaino.

Ikäheimo, S., Malmi T. & Walden, R. (2012). *Yrityksen laskentatoimi*. 5. painos. Helsinki: Sanoma Pro.

Järvenpää, M., Länsiluoto, A., Partanen, V. & Pellinen, J. (2010). *Taloushohjaus ja kustannuslaskenta*. 1. painos. Helsinki: Sanoma Pro.

Järvenpää, M., Länsiluoto, A., Partanen, V. & Pellinen, J. (2010). *Taloushohjaus ja kustannuslaskenta*. Helsinki: Sanoma Pro.

Laki kirjanpitolain muuttamisesta 1630/2015. Haettu 6.12.2017 osoitteesta <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20151620>

Koskentalo, E. (2017). XBRL ja reaaliaikaisesta taloushallinnosta. Haastattelu 31.8.2017, Skype.

Lahti, S. & Salminen, T. (2014). *Digitaalinen taloushallinto*. 1. painos. Helsinki: Sanoma Pro.

Neilimo, K. & Uusi-Rauva, E. (2005). *Johdon laskentatoimi*. 6. painos. Helsinki: Edita.

Netvisor (2017). Sähköinen vai automatisoitu taloushallinto. Haettu 15.6.2017 osoitteesta <https://netvisor.fi/sahkoinen-vai-automatisoitu-taloushallinto/>

Real-Time Economy Competence Center (n.d.). What is Real-Time Economy? Haettu 6.12.2017 osoitteesta <http://rte.fi/what-is-real-time-economy/>

Ryynänen, K. (2016). Marketplace vie liiketoimintasi uudelle tasolle. Blogijulkaisu 7.11.2016. Haettu 28.6.2017 osoitteesta <https://netvisor.fi/blog/marketplace-vie-liiketoimintasi-uudelle-tasolle/>

Summarum Media Oy (n.d.). Yrityksen taloushallinto. Haettu 15.6.2017 osoitteesta <http://www.summarum.fi/yrityksen-taloushallinto/>

Tieke (n.d.) XBRL Suomi. Haettu 28.6.2017 osoitteesta <https://www.tieke.fi/display/XBRL/XBRL+Suomi>

Tomperi, S. (2015). *Käytännön kirjanpito*. 23. painos. Helsinki: Edita.

Työ- ja elinkeinoministeriö (n.d.). Kirjanpitolaautakunta. Haettu 15.6.2017 osoitteesta <http://tem.fi/kirjanpitolautakunta>

Visma Solutions Oy (2017). Etusivu. Haettu 15.6.2017 osoitteesta <https://vismasolutions.com/>

Visma Solutions Oy (2017). Kasvun edellytykset. Haettu 9.10.2017 osoitteesta <http://info.netvisor.fi/lataa-opas-kasvun-edellytykset-tilitoimistoille>

Visma Solutions Oy & Flashnode Oy (2016). Automatisoitu & reaaliaikainen taloushallinto. Haettu 15.6.2017 osoitteesta https://netvisor.fi/download/netvisor-automatisoitu_reaaliaikainen_taloushallinto.pdf

HAASTATTELUT

Aurala, I. (2017). Arol Finance Oy. Haastattelu 8.8.2017, Arol Finance Oy:n toimisto.

Heikkinen, A. (2017). Arol Finance Oy. Haastattelu 8.8.2017, Arol Finance Oy:n toimisto.

Merla, T. (2017). Arol Finance Oy. Haastattelu 8.8.2017, Arol Finance Oy:n toimisto.

TEEMAHAASTATTELUN RUNKO

Teema 1: Siirtyminen reaaliaikaiseen taloushallintoon

- Mitkä olivat syitä siirtyä reaaliaikaiseen taloushallintoon?
- Miten siirtyminen reaaliaikaiseen taloushallintoon on sujunut?
- Huomiot haasteista, odottamattomista yllätyksistä ja/tai positiivisista kokemuksista?

Teema 2: Asiakkaiden siirtäminen automatisoituun taloushallintoon

- Miten Netvisorin käyttöönoton prosessi eroaa Tikonin käyttöönoton prosessista?
- Miten asiakkaiden perehdyttäminen tapahtuu?
- Miten kommunikointi ja yhteistyö on muuttunut asiakkaiden kanssa?
- Miksi kaikki asiakkaat eivät ota kaikkia Netvisorin osa-alueita käyttöön?

Teema 3: Kirjanpitäjän arki

- Miten päivittäinen tekeminen on muuttunut Netvisorilla?
- Miten tuurausten tarve on muuttunut?
- Miten oman työn aikatauluttaminen sujuu?
- Miten kommunikointi ja yhteistyö on muuttunut asiakkaiden kanssa?

Teema 4: Taloudellinen kannattavuus

- Miten automatisointi näkyy käytetyssä työajassa?
- Miten automatisointi näkyy kannattavuudessa?
- Miten työntekijöiden resursointi on muuttunut?